

OTSUS

Vaidlustusaja number	49-24/263728
Otsuse kuupäev	22.04.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	AS-i Atea vaidlustus Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse riigihankes „Sülearvutite ja tahvelarvutite ostmise ja rentimine raamlepinguga“ (viitenumber 263728) ühispakkujate Green IT OÜ, Telia Eesti AS-i ja AS-i SEB Liising pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsustele riigihanke osas 3
Menetlusosalised	Vaidlustaja, AS Atea, esindaja vandeadvokaat Marko Mehilane Hankija, Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus, esindaja Fredy Bogomolov Kolmas isik, ühispakkujad Green IT OÜ, Telia Eesti AS ja AS SEB Liising, esindaja Asko Pukk
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 4 ja § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

1. Jätta vaidlustus rahuldamata.
2. Jätta menetlusosaliste menetluskulud nende endi kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 18.08.2023 avaldas Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus (edaspidi ka

Hankija) riigihangete registris avatud menetlusega riigihanke „Sülearvutite ja tahvelarvutite ostmise ja rentimine raamlepinguga“ (viitenumber 263728) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD), sh Vastavustingimused.

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 02.11.2023. a, esitasid riigihanke osas 3 pakkumused AS Atea, Aktsiaselts Datel ning ühispakkujad Green IT OÜ, Telia Eesti AS ja AS SEB Liising.

2. Hankija tunnistas 11.03.2024 käskkirjaga nr 5-1/24/28-1 osas 3 vastavaks kõik esitatud pakkumused ja edukaks ühispakkujate Green IT OÜ, Telia Eesti AS-i ja AS-i SEB Liising pakkumuse.

3. 22.03.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) AS-i Atea (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus riigihanke osas 3 ühispakkujate Green IT OÜ, Telia Eesti AS-i ja AS-i SEB Liising (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsustele.

Järgnevalt käsitleb vaidlustuskomisjon üksnes riigihanke „Sülearvutite ja tahvelarvutite ostmise ja rentimine raamlepinguga“ (viitenumber 263728) osa 3 sellele eraldi viitamata.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 02.04.2024 kirjaga nr 12.2-10/49 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 05.04.2024 ja neile vastamiseks kuni 10.04.2024. Vaidlustuskomisjon pikendas Vaidlustaja taotlusel täiendavate selgituste ja dokumentide aega vastavalt 08.04.2024 ja 12.04.2024. Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitasid täiendavad seisukohad Vaidlustaja, Hankija ja Kolmas isik ning menetluskulude nimekirja Vaidlustaja ja Kolmas isik. Kõik menetlusosalised esitasid täiendavad seisukohad ka teiseks tähtpäevaks. Vaidlustaja loobus etteheitest sülearvuti müratasemele ja neid asjaolusid otsuses ei kajastata.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, AS-i Atea vaidlustuse põhjendused

22.03.2024

5.1. Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse õigusvastasus

Nõuded sülearvutitele koos lisaseadmetega on sätestatud muuhulgas Tehnilises kirjelduses (edaspidi TK) ja selle osaks olevas Vastavustabelites. Kolmas isik on pakkunud tõenäoliselt mudelit HP EliteBook 840 14 inch G10 Notebook PC või HP EliteBook 845 14 inch G10 Notebook PC. Esineb kahtlus, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta RHAD-i nõuetele.

5.1.1. Sülearvuti klaviatuur

Pakkujad pidid esitama Hankijale testimiseks ja pakkumuse vastavuse kontrolliks pakutava sülearvuti koos lisaseadmetega. Kolmanda isiku pakutava sülearvuti klaviatuur ei ole tootjapoolne Eesti klaviatuur. Klaviatuur ei vasta nõudele *Eesti paigutusega ning klahve märgistustega*: „<“, „>“ ja „windows klahvi“ sisaldav klaviatuur, samuti nõuetele tootja ja tootjagarantii osas.

5.1.1.1. Eesti paigutusega klaviatuur on erinev teiste keelte klaviatuuridest nagu USA, UK või ka meie keeleruumile lähedasemast Rootsi (skandinaavia) klaviatuurist. Eesti klaviatuuri eripäradeks on muuhulgas erinevad täpi- või katusega tähed, tähtede/märkide/sümbolite asukoht ja koospaiknemine klahvidel. See, milline on Eesti klaviatuur, on valdkonnas üldteada ja samuti standardiga reglementeeritud (EVS 8:2008 „Infotehnoloogia reeglid eesti keele ja kultuuri keskkonnas“, edaspidi Standard).

5.1.1.2. Eesti klaviatuur ei tähenda üksnes eesti tähtede olemasolu klaviatuuril, ettenähtud asetuse ja paigutusega peavad olema klahvidel kõik tähed, märgid ja sümbolid. Muuhulgas ei tohi klahvidel olla mingeid täiendavaid tähti, märke, sümboleid. Nt klahvil Ü peab olema ainult Ü ja mitte ühtegi muud lisatähte (nagu nt skandinaavia klaviatuuri Å), märki või sümbolit.

5.1.1.3. HP ei tooda sülearvuteid Eesti klaviatuuriga ning ainuüksi seetõttu ei saanud Kolmas isik pakkuda sülearvutit tootjapoolse Eesti klaviatuuriga.

TK p-i 3.9 kohaselt *Igal hankijal peab olema pakkumuste avamisest alates võimalik kontrollida tootja poolt avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt pakutavate asjade detailset tehnilist kirjeldust*. TK p-i 3.13 kohaselt *Kõik sülearvutid ja tarkvara peavad olema alates pakkumuse esitamise tähtajast tootja ametlikus avalikus toodete nimekirjas*. Selliselt oli Hankijale kontrollitav, et tootja HP ei tooda Kolmanda isiku pakutud sülearvutit Eesti klaviatuuriga.

5.1.1.4. RHAD-is oli Eesti paigutusega klaviatuuri pakkumiseks kaks varianti:

- kas tootjapoolne Eesti paigutusega klaviatuur või
- Eesti paigutusega klaviatuuri saavutamiseks kleebiste kasutamine skandinaavia klaviatuuril.

Kolmas isik ei kasutanud klaviatuuril kleebiseid, mistõttu ainus õiguspärane võimalus vastava pakkumuse esitamiseks oleks tootjapoolne Eesti paigutusega klaviatuur. Kuna tootja HP ei tooda sülearvuteid Eesti klaviatuuriga, on vastavus RHAD-ile välistatud.

5.1.1.5. Võib olla, et Hankijale testimiseks esitatud sülearvutil on tootjapoolne klaviatuur Kolmanda isiku poolt muudetud (klahvidele teatud tähti/märke/sümboleid maha, juurde või peale graveeritud). Tootja originaaltoote muundamine pakkuja poolt ei ole tootjapoolne Eesti klaviatuur.

5.1.1.6. TK p 3.2 sätestab: *Kõikide samasuguste asjade komponendid ja samasugused asjad tervikuna peavad olema läbivalt toodetud sama tootja poolt ja neile peab olema omistatud sama tootekood (ingl. k part number)*. TK p 3.6 sätestab: *Kõik sülearvutid [---] peavad olema toodetud sama tootja (ettevõtja) poolt*. See tähendab, et kogu sülearvuti (sh Eesti klaviatuur) peab olema toodetud sama tootja poolt. HP ei tooda sülearvuteid Eesti klaviatuuriga.

5.1.1.7. Pakutud tooted peavad olema tootjagarantiiga.

Hankelepingu p-i 17 kohaselt peab asjadel olema tootjagarantii. Tootjagarantii kõikidele toodetele oli nõutud ka Vastavustingimustes. Kolmanda isiku poolt Hankijale esitatud ümbertöödeldud klaviatuur ei ole tootjapoolne Eesti klaviatuur ning sellisele klaviatuurile ei saa ka kehtida tootjagarantii.

5.1.2. Integreeritud klahvide altvalgus

Kolmanda isiku pakkumuses võib olla väidetud, et sülearvuti klaviatuur on integreeritud klahvide altvalgusega, kuid kuna Kolmanda isiku poolt Hankijale testimiseks esitatud sülearvuti klaviatuur võib olla Kolmanda isiku poolt muudetud (klahvidele tähti/märke/sümboleid juurde, maha või peale graveeritud), ei ole sellise ümbertehtud klaviatuuri puhul täidetud ka integreeritud klahvide altvalguse nõue.

5.1.3. Lisaseadmete mittevastavus

Esineb kahtlus, et Kolmanda isiku poolt pakutud kohustuslikud lisaseadmed (Vastavustabel, alatablel „K2 Lisaseadmed“) ei vasta nõuetele ja Hankija ei ole teostanud sisulist kontrolli.

Muuhulgas ei vasta nõuetele Kolmanda isiku pakutud järgmised lisaseadmed:

- Juhtmevaba arvutihiir ja klaviatuur (komplekt) - Vastavustabelis „K2 Lisaseadmed“, jrk 19,
- Juhtmevaba arvutihiir ja klaviatuur (komplekt) - Vastavustabelis „K2 Lisaseadmed“, jrk 36.

Vastavustabeli kohaselt on mõlema komplekti puhul muuhulgas nõutud, et *USB saatja peab*

olema vähemalt AES-128 krüpteeringuga ning ei tohi arvuti korpusest eemale ulatuda rohkem kui 0,7 cm.

Vaidlustaja on teostanud Kolmanda isiku poolt tõenäoliselt pakutud juhtmevaba arvutihiire ja klaviatuuri komplekti (koos kõnealuse USB saatjaga) mõõtmise ja mõõtmistulemus kinnitab, et USB saatja ulatub arvuti korpusest eemale vähemalt 0,77 cm.

5.1.4. Sülearvuti ekraani heledustugevus

Esineb kahtlus, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta ja Hankija ei ole Kolmanda isiku pakkumuse puhul teostanud sisulist kontrolli sülearvuti ekraani heledustugevuse nõudes osas. Vastavustabeli jrk 10: *Ekraan > Valgustugevus > Vähemalt 300 nitti.*

5.1.4.1. Hankija on ekslikult arvestanud Kolmanda isiku sülearvuti ekraani heledustugevuseks 1000 nitti, kuid ekraani heledustugevusega 1000 nitti ei tooda üksi tootja, sh HP.

Nt HP EliteBook 845 tootespetsifikatsioonis (edaspidi Spetsifikatsioon) ekraani (inglise k. Display) heledustugevuse kohta lk 6: *10. Actual brightness will be lower with touchscreen or SureView“* lk 15: *„1. Actual brightness will be lower with touchscreen or SureView.* Vaatamata sellele, et Spetsifikatsioonis on märges, et ekraani tegelik heledustugevus on madalam, on Hankija lugenud Kolmanda isiku sülearvuti ekraani heledustugevuseks 1000 nitti.

5.1.4.2. Tavapärastelt on sülearvutite ekraani heledustugevus suurusjärgus 300-500 nitti. Kolmanda isiku poolt ekraani heledustugevuseks 1000 niti väitmine pidi Hankijal kui IT-valdkonnas pädeval isikul igal juhul tekitama kahtluse selle tegelikkusele vastavuses ja usutavuses. Pakkumuse vastavuse kontroll ei tohi olla pelgalt formaalne, see peab olema sisuline.

5.1.5. Sülearvuti aku mahutavus

Esineb kahtlus, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta ja Hankija ei ole Kolmanda isiku pakkumuse puhul teostanud sisulist kontrolli sülearvuti aku mahutavuse nõude osas. Vastavustabeli jrk 83 sätestab hankenõude: *Aku > Aku mahutavus > Vähemalt 45 Wh.*

5.1.5.1. Hankija ei ole teostanud Kolmanda isiku pakkumuse puhul sisulist kontrolli ja on ekslikult arvestanud Kolmanda isiku pakutud sülearvuti aku mahutavuseks 51 Wh.

Sülearvuti HP aku tegelik mahutavus ei ole 51 Wh. See, et sülearvuti HP aku tegelik mahutavus ei ole tõendatult 51 Wh, vaid väiksem, nähtub ka Spetsifikatsioonist.

Nt lk 12: *43. Actual battery Watt-hours (Wh) will vary from design capacity. Battery capacity will naturally decrease with shelf life, time, usage, environment, temperature, system configuration, loaded apps, features, power management settings and other factors.“*

lk 34: *1. Actual battery Watt-hours (Wh) will vary from design capacity. Battery capacity will naturally decrease with shelf life, time, usage, environment, temperature, system configuration, loaded apps, features, power management settings and other factors.*

5.2. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õigusvastasus

5.2.1. Kuivõrd Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine on õigusvastane, on õigusvastane ka Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamine.

5.2.2. Hankija on andnud pakkumustele ebaõigesti ja põhjendamatult hindepunkte järgmiste kriteeriumide alusel:

5.2.2.1. Hindamiskriteerium: Ekraani heledustugevus (mõõtmisühik nitt)

Kolmanda isiku pakutud sülearvuti ekraani heledustugevus ei ole 1000 nitti ja seda näitajat ei saanud hindamisel aluseks võtta.

Pakkumustele ekraani heledustugevuse eest ebaõigesti antud punktide tõttu osutus Kolmanda

isiku pakkumus napilt edukaks Vaidlustaja pakkumuse ees (Kolmanda isiku pakkumus sai kokku 95,81 punkti, Vaidlustaja pakkumus kokku 93 punkti).

5.2.2.2. Hindamiskriteerium: Sülearvuti klaviatuuri kleebised

Hindamiskriteeriumi kohaselt on sülearvuti klaviatuuril lubatud kleebiste kasutamine Eesti paigutuse saavutamiseks, kuid 5 punkti saab pakkumus, mille sülearvuti klaviatuuril kleebiseid ei ole kasutatud. Kolmanda isiku pakkumusele kleebiste puudumise eest 5 punkti andmine on defektne, kuna RHAD ei näe ette võimalust, et pakkuja võiks tootja klaviatuuri ümber teha (sh klahvidele tähti/märke/sümboleid juurde või peale graveerida). Igal juhul ei ole põhjendatud punktide andmine klaviatuuril kleebiste puudumise eest sellisele pakkumusele, kus pakkuja on klaviatuuri omalt poolt muutnud.

5.2.2.3. Hindamiskriteerium: Aku mahutavus

Hankija andis Kolmanda isiku pakkumusele 9,71 punkti, võttes Kolmanda isiku sülearvuti aku mahutavuseks 51 Wh. Kolmanda isiku poolt pakutud sülearvuti HP aku tegelik mahutavus ei ole 51 Wh ja aku mahutavus on tõendamata.

Kolmanda isiku pakkumusele aku mahutavuse eest antud punktide tõttu osutus Kolmanda isiku pakkumus napilt edukaks Vaidlustaja pakkumuse ees.

08.04.2024

5.3. Nõustuda ei saa Hankija argumentatsiooniga, et Kolmanda isiku pakkumuse vastavus hankenõuetele oli tõendatud Kolmanda isiku pakkumuses deklareeritud väärtustega ja tootja Balti müügiesindaja 10.12.2023 kinnituskirjaga (fail 3_14_1) (edaspidi Kinnituskiri). Hankija tuginemine Kinnituskirjale, kus nõudeid *copy-paste* korrates formaalselt kinnitatakse nõuetele vastavust, ei ole pakkumuse vastavuse sisuline kontroll. Sisuliseks kontrolliks esitati testimiseks sülearvutid.

5.4. Vaidluselustes nõuetes (sh USB saatja kaugus arvuti korpusest, Eesti paigutusega klaviatuur, klaviatuuri integreeritud altvalgustus, ekraani heledus, aku mahutavus) on Kolmanda isiku pakkumuse vastavuse kontroll ja pakkumustele hindepunktide andmine olnud defektne ja mitteõiguspärane. Pakkumuses väidetud sülearvutite näitajate tegelikkusele vastavus ja tõendatus ning Hankija poolne sisuline kontroll on määrava tähtsuse ja kaaluga ning sellest sõltub riigihanke tulemus.

5.5. Lisaseadmed

5.5.1. Kolmas isik on pakkunud lisaseadmetena suure tõenäosusega tootekomplekti HP 235 Wireless Mouse and Keyboard Combo või muud sarnast tootekomplekti. Tootekomplektidesse kuulub ühe seadmena ka USB saatja.

Kolmanda isiku esitatud Kinnituskirjas võib olla formaalselt deklareeritud, et USB saatja ei ulatu arvuti korpusest eemale rohkem kui 0,7cm, kuid tootja HP spetsifikatsioonides ei ole sellist näitajat nagu USB saatja kaugus arvuti korpusest ning selle näitaja vastavuse sisuliseks kontrolliks ei olegi muud usaldusväärset lahendust, kui katselabori mõõtmine.

5.5.2. Seda, et Kolmanda isiku pakutud seadmete puhul ulatub USB saatja arvuti korpusest eemale rohkem kui lubatud 0,7cm kinnitavad:

- Vaidlustaja poolt mõteseadmega Scala tehtud USB saatja kauguse mõõtmise tulemus (USB saatja ulatub arvuti korpusest eemale 0,77cm);
- mõõtevahendite kalibreerimislabori METROSERT läbiviidud USB saatja kauguse mõõtmise tulemus, mille kohaselt USB saatja ulatub arvuti korpusest eemale 7,59mm.

5.5.3. Ei ole võimalik nõustuda Hankija käsitlesega, et USB saatja võib arvuti korpusest ka

5 (28)

rohkem kui 0,7cm eemale ulatuda, kuna nõue olevat kümnendiku täpsusega.

5.5.4. Asjaolu, et Kinnituskirjas on deklareeritud, et USB saatja kaugus korpusest vastab nõudele, ei välista ega vabanda Kolmanda isiku pakkumuse mittevastavust ja pakkumuse vastavuse kontrolli defektsust. Pakkujad pidid viima Hankijale testimiseks/pakkumuse vastavuse kontrollimiseks pakutud sülearvuti koos lisaseadmetega ja Hankija pidi vastava näitaja sealt üle kontrollima.

5.6. Sülearvuti klaviatuur

5.6.1. Väär on Kolmanda isiku arutluskäik, mille kohaselt see, et tema pakutud sülearvuti klaviatuuril on klahvidel veel ka muud tähed, märgid ja sümbolid ei tähenda midagi ega muuda tema pakutud sülearvuti klaviatuuri hankenõudele mittevastavaks. Eksib ka Hankija.

Kolmanda isiku ja Hankija käsitlusel ei ole puutumust Eesti paigutusega klaviatuuri tegeliku tähenduse ja riigihankes nõutud tootjapoolse Eesti paigutusega klaviatuuriga. Alusetu oleks eeldada, et Hankija oleks pidanud lisama valdkonnas tegutsevale mõistlikule isikule niigi selgelt arusaadavale *Eesti paigutusega klaviatuur* kohta veel lisahoiatusi (nt mitte pakkuda Eesti-Skandinaavia-Hiina hübriidklaviatuuri vms).

5.6.2. Seda, et Eesti paigutusega klaviatuurina mõistetakse vastavas valdkonnas just Vaidlustaja kirjeldatud klaviatuuri, kinnitab muuhulgas alljärgnev.

1) Vikipeedia artikkel „Klaviatuur (Infotehnoloogia)“;

2) lisaseadmetena tuli pakkuda muuhulgas ka lauarvutite klaviatuure. Lauaarvutite klaviatuuride puhul on kehtib samuti „Eesti paigutusega klaviatuur“ nõue. Vt Vastavustabelis „K2 Lisaseadmed“:

- Jrk 22: *juhtmega klaviatuur peab olema Eesti paigutusega ning klahve märgistusega „<“, „>“ ja „“ sisaldav (kleebiste kasutamine Eesti paigutuse saavutamiseks ei ole lubatud)*

- Jrk 29: *juhtmega klaviatuur peab olema Eesti paigutusega ning klahve märgistusega „<“, „>“ ja „“ sisaldav (kleebiste kasutamine Eesti paigutuse saavutamiseks ei ole lubatud)*

- Jrk 34: *juhtmevaba klaviatuur neutraalse värvusega, tumeda tonaalsusega (must, tumehall, hall, metallik) Eesti paigutusega ning klahve märgistusega „<“, „>“ ja „“ sisaldav (kleebiste kasutamine Eesti paigutuse saavutamiseks ei ole lubatud)*

Seega on asjakohane võrrelda, milline on Kolmanda isiku poolt hankes pakutud lauarvutite klaviatuuri paigutus ehk milline oli Kolmanda isiku arusaam samasisulisest nõudest „Eesti paigutusega klaviatuur“. Kolmas isik ja Hankija ei saa tõlgendada sülearvutite ja lauarvutite puhul erinevalt „Eesti paigutusega klaviatuuri“ nõuet;

3) erialaportaali Digigeenius artikkel10 „Sülearvuti klaviatuur – mis neis erinevat on?“;

4) tootja HP ametliku hoolduspartneri Fujitsu Estonia AS selgituskiri: *Eesti paigutusega klaviatuuriga sülearvuteid ei ole võimalik tootjalt HT saada. HP pole kunagi tootnud ja ei tooda sülearvuteid Eesti klaviatuuriga. See kehtib mh mudelitele HP EliteBook 830, 835, 840, 845.*

Lähim klaviatuur Eesti omale, mida tootja HP pakub on Skandinaavia klaviatuur (SWE/FI).

5) sisuliselt kõik maailma arvutitootjad, sh HP, kasutavad oma seadmetes Microsoft operatsioonisüsteemi Windows ja arvutid põhinevad Windows platvormil. Ka Microsoft käsitleb Eesti paigutusega klaviatuuri sellisena nagu Vaidlustaja (<https://learn.microsoft.com/enus/globalization/keyboards/kbdest>);

6) Vaidlustaja käsitlusele vastab ka ingliskeelsel erilehel <https://kbdlayout.info/KBDEST> käsitletud Eesti paigutusega klaviatuur;

7) näidispild sülearvutite tootja Lenovo sülearvuti klaviatuurist, millel on korrektne Eesti paigutusega klaviatuur.

5.6.3. Kolmanda isiku sülearvuti võimalik Eesti-Skandinaavia või muude klaviatuuride „sega-hübriidklaviatuur“ ei ole hankes nõutud Eesti paigutusega klaviatuur. Eesti paigutusega klaviatuuri ja Skandinaavia paigutusega klaviatuuri puhul on erinevused vähemalt 8 klahvi

puhul, nt:

- klahvil Ü ka veel Skandinaavia täht Å;
- klahvil Ö ka veel Skandinaavia klaviatuuri märgid Λ, .., ~;
- Skandinaavia klaviatuurile klahvile S juurde graveeritud täht Š;
- Skandinaavia klaviatuuril klahvile Z juurde graveeritud täht Ž ;
- muud erinevused, mis esinevad Eesti paigutusega ja Skandinaavia paigutusega klaviatuuril (nt Skandinaavia klaviatuuril klahvil M märk μ, mida Eesti klaviatuuril pole; samuti märkide ½ ja § dubleerimised jm).

5.6.4. Asjaolu, et HP ei tooda sülearvuteid Eesti paigutusega klaviatuuriga on tuvastav:

- 1) tootja HP avalikult ja anonüümselt juurdepääsetavalt veebilehtedelt https://partsurfer.hp.com/partsurfer/public/pdf_7964747_en-US-1.pdf ja https://kaas.hpcloud.hp.com/pdf-public/pdf_7964747_en-US-1.pdf (milliste keelte klaviatuuridega tootja HP sülearvuteid pakub);
- 2) HP ametliku hoolduspartneri Fjuitsu Estonia AS-i kirjast;
- 3) arvutite ja elektroonikaseadmete suurmüüja KCLICK 07.04.2024 kirjast;
- 4) elektroonikaseadmete suurmüüja EURONICS 08.04.2024 kirjast;

5.7. Altvalgustus

Integreeritud klahvide altvalguse puhul peavad eranditult kõik klahvid ning erandituult kõik klahvide peal olevad kõik tähed/märgid/sümbolid olema integreeritud altvalgustusega.

5.8. Hindamiskriteeriumid

5.8.1. Hindamiskriteerium „Sülearvuti klaviatuuri kleebised“.

Sellist võimalust, et klaviatuuril graveeritakse klahvidel maha, juurde või kõrvale (või muul meetodil tehakse klahvidel maha, juurde või kõrvale) Eesti paigutusega klaviatuuri tähed/märgid/sümbolid, ei ole riigihankes lubatud ning see ei ole Eesti paigutusega klaviatuur. Tehku sellist muudetud „sega-hübriidklaviatuuri“ pakkuja, graveerimistsehh või tootja ise. Ainus lubatud võimalus oli Skandinaavia klaviatuuril kleebiste kasutamine (ehk klahvidele spetsiaalsete Eesti klahvide kleebiste panemine), mida Kolmas isik ei teinud.

5.8.2. Sülearvuti ekraani heledustugevus (mõõdühik nitt)

5.8.2.1. Sülearvuti HP ekraani heledustugevus ei ole 1000 nitti ja Hankija ei teostanud Kolmanda isiku pakutud sülearvuti HP ekraani heledustugevuse osas piisavat sisulist kontrolli ning tugines formaalsele ja eksitavale kinnitusele.

5.8.2.2. Ekslik ja asjakohatu on Hankija 28.03.2024 vastuses esitatud arutluskäik, et privaatsusfiltriga ongi kõikide sülearvutite ekraani heledustugevus omajagu madalam, mistõttu ei olevat tähendust asjaolul, et Kolmanda isiku pakutud sülearvutil HP on ekraani heledustugevus privaatsusfiltri sisselülitamisel vähem kui 1000 nitti.

Küsimus sellest, kas Kolmanda isiku pakutud sülearvutil HP on privaatsusfiltri funktsioon sisse lülitatud või mitte, ei oma tähendust. Hankija on tähelepanuta jätnud või valesti mõistnud seda, et juba HP tootspetsifikatsioonidest nähtuvalt on ekraani heledustugevus alla 1000 nitti sõltumata sellest, kas privaatsusfiltri funktsioon on välja lülitatud. Ka *Sure View* variandiga HP sülearvutitel on ekraani heledustugevus igal juhul alla 1000 niti, mis on Spetsifikatsioonis välja öeldud. Vastav 1000 nitti on tootjapoolne reklaaminipp või n.ö teaser, aga mitte HP sülearvuti ekraani tegelik heledustugevus.

5.8.2.3. Seda, et sülearvuti HP ekraani heledustugevus jääb alla 1000 niti, kinnitab TalTech elektroenergeetika ja mehhatroonika instituudi teostatud mõõtmine.

TalTech teostas HP EliteBook 840 G10 ja HP EliteBook 835 G10 ekraani heledustugevuse

mõõtmise selliselt, et privaatsusfiltri funktsioon on välja lülitatud. Mõlemal juhul jäi sülearvuti ekraani heledustugevus alla 1000 nitti (958 nitti ja 915 nitti) (Taltech'i esindaja 01.04.2024 ja 07.04.2024 e-kirjad).

5.8.2.4. Ainetu on Hankija 28.03.2024 vastuse argumentatsioon sellest, et sülearvutite ekraanide visuaalsel vaatlusel tundus Kolmanda isiku arvuti ekraani heledustugevus *ohuliselt eredam*. Ekraani heledustugevust (nitte) ei ole võimalik kontrollida ega tuvastada visuaalse vaatlusega, nagu ei saa ka lisaseadmete puhul tuvastada, kas USB saatja ulatub arvuti korpusest eemale rohkem kui maksimaalset lubatud kui 0,7cm. Hankija pidi sisuliselt kontrollima ja tuvastama, mis on Kolmanda isiku pakutud sülearvuti HP ekraani tegelik heledustugevus. Hankijal ei jää Kolmanda isiku pakutud sülearvuti ekraani heledustugevuse tegeliku näitaja tuvastamiseks muud üle, kui lasta sõltumatul mõõteasutusel teostada kontrollmõõtmine Hankijale testimisele toodud sülearvutil

5.8.3. Sülearvuti aku mahutavus

5.8.3.1. Hankija ei ole teostanud Kolmanda isiku pakkumuse puhul piisavalt sisulist kontrolli ja on tuginenud Kolmanda isiku pakkumuses väidetud sülearvuti aku mahutavusele 51 Wh. See, et pakutud sülearvuti HP tegelik aku mahutavus ei ole tõendatult 51 Wh, vaid võib olla väiksem, nähtub HP Spetsifikatsioonist.

5.8.3.2. Ei saa nõustuda Hankija 28.03.2024 menetlusedokumentis läbivalt kasutatud argumentatsiooniga, et Kolmanda isiku pakkumuse vastavus hankenõuetele oli tõendatud Kolmanda isiku pakkumuses deklareeritud väärtustega. Hankija tuginemine pakkuja väidetud näitajale või Kinnituskirjale ei ole pakkumuse vastavuse sisuline kontroll.

12.04.2024

5.9. Klaviatuur

5.9.1. See, milline on Kolmanda isiku pakutud sülearvuti klaviatuur, on tuvastav Kolmanda isiku poolt Hankijale tähtjaks 04.01.2024 esitatud demoseadmelt. Hankijale pidi juba testimiseks toodud sülearvuti klaviatuuri põgusal ülevaatusel olema arusaadav, et pakutav sülearvuti HP ei ole hankes nõutud tootjapoolse Eesti paigutusega klaviatuuriga. Vaidlus puudub selles, et Kolmanda isiku pakutud sülearvuti klaviatuur ei ole selline nagu Vaidlustaja kirjeldatud "Eesti paigutusega klaviatuur".

5.9.2. Ainetu on Kolmanda isiku arutluskäik arvuti klaviatuuri seadistamisest tulenevalt Windows operatsioonisüsteemist. Hankenõue „Paigutus > Eesti paigutusega klaviatuur“ puudutab klaviatuuri keelepaigutust, klaviatuuri kui riistvara, mitte seda, kas klaviatuurist on üldse võimalik kätte saada Eesti tähti/märke/sümboleid, mida tarkvaraliselt võimaldab Microsoft Windows. Microsoft käsitleb Eesti paigutusega klaviatuuri sellisena nagu Vaidlustaja (<https://learn.microsoft.com/en-us/globalization/keyboards/kbdest>).

5.9.3. Põhjendamatu on Kolmanda isiku väide, et Vaidlustaja püüab vaidlustuskomisjoni eksitada.

1) see, millise klaviatuuriga sülearvutit on Kolmas isik hankes pakkunud, on tuvastav ja kontrollitav Hankijale testimiseks esitatud sülearvutilt (edaspidi ka Demoseade);

2) Kolmanda isiku viidatud „tegelikkust“ paljastav e-kirjavahetus pärineb 27.03.2024, st Kolmas isik on jõudnud pakutud sülearvuti klaviatuuri nõudele mittevastavuse probleemist informeerida Balti müügiesindajat. Balti müügiesindaja 27.03.2024 e-kirjas räägitakse ebamääraselt, et erijuhtudel hakkab HP pakkuma Eesti paigutusega klaviatuure: [---] *Estonian keyboard localization for HP EliteBooks in specific projects, and we will be offering it to Estonian customer*. Tegu ei ole tootja dokumendiga, mis kinnitaks, et tootja HP on vahepeal

hakanud Eesti paigutusega klaviatuuriga sülearvuteid tootma. Esitatud Balti müügiesindaja 27.03.2024 e-kirjas räägitakse üksnes sellest, et tooja HP poolt on nõusolek erijuhtudel hakata pakkuma Eesti paigutusega klaviatuuri. See, et tootja HP võib olla valmis pakkuma sülearvuteid Eesti paigutusega klaviatuuriga, ei puuduta käesolevat riigihanget;

3) pakutud toote mittevastavust püütakse põhjendada argumendiga, et toode tehakse eritellimusena. See millise klaviatuuriga on Kolmanda isiku poolt pakutud sülearvuti HP, on kontrollitav Kolmanda isiku poolt Hankijale esitatud Demoseadmelt.

5.9.4. Seoses Kolmanda isiku esitatud 27.03.2024 e-kirjadega on oluline välja tuua, et Kolmanda isiku esitatu ei kajasta kogu 27.03.2024 toimunud e-kirjavahetust. Kolmas isik on jätnud avaldamata, et Balti müügiesindaja 27.03.2024 e-kirja vastusena palus ATEA töötaja kohe samal kuupäeval 27.03.2024 kl 20:43 saadetud e-kirjaga selgitada, kas HP sülearvuteid väidetava Eesti paigutusega klaviatuuridega on juba ka reaalses tootmises/pakkumises. Sellele Balti müügiesindaja ei vastanud.

5.10. Põhjendamatult on Kolmanda isiku seisukoht, et vaidlustuskomisjonil puudub vajadus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise kehtetuks tunnistamiseks, kuna ka Taltech mõõtmistulemuse (915 nitti) järgi saaks Kolmanda isiku pakkumus rohkem punkte kui Vaidlustaja pakkumus. Vaidlustuskomisjon ei saa asuda Hankija asemel ise pakkumusi hindama ja pakkumustele hindepunkte omistama. Veelgi enam, Hankija peab ise esmalt välja selgitama, mis on Kolmanda isiku poolt pakutud sülearvuti heledustugevus.

5.11. Nõustuda ei saa Kolmanda isiku väitega, et ka sülearvuti Lenovo puhul on tootespetsifikatsioonis aku mahutavuse näitaja n.ö ujuvalt esitatud. Vaidlustusmenetluse esemeks ei ole Vaidlustaja pakkumuse vastavus. Kolmanda isiku pakutud sülearvuti aku mahutavuse konkreetne näitaja on asjas määrava tähtsusega ja see on vajalik välja selgitada.

6. Hankija, **Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus**, vaidleb vaidlustusele vastu.

28.03.2024

6.1. Vaidlustus on üles ehitatud üksnes eeldustele ning RHAD-is sätestatu meelevaldsetele tõlgendustele.

6.2. Klaviatuur.

6.2.1. Kolmanda isiku pakutud klaviatuur on tootjapoolne Eesti klaviatuur ning integreeritud klahvide altvalgustusega. Deklareeritud nõuetele vastavuse kohta on esitatud ka tõendid. Klaviatuuril on olemas vajalikud märgid ja kõik eesti tähestiku tähed.

Eesti klaviatuuri ei ole saavutatud kleebiste läbi. Kolmas isik on esitanud oma pakkumuses kinnituse, et kleebiseid ei ole kasutatud. Samuti on nähtav Kinnituskirjalt, et klaviatuur ei ole ümbertöödeldud. Kõik klahvid on altvalgustatud (Hankija esitas Foto 1 - Kolmanda isiku pakutud sülearvuti klaviatuuri altvalgustuse toimivuse kohta kõikide klahvide puhul ning Eesti klaviatuuri olemasolu kohta).

6.2.2. Vaidlustaja on RHAD-i nõudeid tõlgendanud ekslikult ning seeläbi jõudnud ebaõigete järeldusteni. Standardist lähtumise nõuet ei ole Hankija RHAD-is kehtestanud, ega saanud ka sellest hindamisel lähtuda.

6.2.3. Vaidlustaja on õigesti leidnud, et Eesti klaviatuuri eripäradeks on muuhulgas täpitähed (Ü, Ö, Ӧ, Ä), nende asetus klaviatuuril ja erinevate märkide-sümbolite asukoht ja koospaiknemine klahvidel. Need nõuded on Kolmanda isiku pakutud sülearvuti puhul täidetud.

6.3. Hankija ei viinud hankemenetluse, sealhulgas hindamise ja testimise raames, läbi mistahes mõõtmisi, et tuvastada, kas pakkumuses esitatud näitajaid (ning tõendid) vastavad tegelikkusele. Sellist võimalust ei näe RHAD ette. Hankijale ei saa ette heita, et ta ei teostanud kontrolli piisava põhjalikkusega, kuivõrd Hankija lähtus vastavuse hindamisel enda kehtestatud nõuetest.

6.4. Kolmanda isiku pakutud lisaseadmed

Vaidlustaja väide: USB saatja ulatub arvuti korpusest 0,77cm kaugusele.

6.4.1. Kolmanda isiku pakkumuses deklareeritud väärtus on vastav ja tõendatud hanke tingimuste kohaselt (failis 3_14_1, täpsemalt leheküljel 1, p 13). Hankija on andnud tehnilise kriteeriumi kümnendiku täpsusega ja Vaidlustaja väide, et Kolmanda isiku pakutav USB saatja ulatub sülearvuti korpusest eemale vähemalt 0,77cm, on ekslik, kuna kriteerium ei ole 0,70 (sajandiku täpsusega), vaid on 0,7 (kümnendiku täpsusega). Seega oleks mittevastav USB saatja sülearvuti korpusest väljaulatuv osa 0,8 ja rohkem.

6.4.2. Mõõtmised teostas Vaidlustaja, oletataval arvutil, kusjuures ei ole teada lisaseadme arvutisse paigaldamise korrektsus ega mõõteseadme taadeldus.

6.5. Ekraani heledustugevus (mõõtmisühik nitt)

Vaidlustaja väide: Kolmanda isiku pakutud seadme ekraani helendustugevus ei saa olla 1000 nitti ja Hankija on andnud pakkumustele ebaõigesti hindepunkte.

6.5.1. Hankija seatud nõue (Vastavustabel osa 3) on *vähemalt 300 nitti*, mis on Kolmanda isiku pakutud sülearvutil täidetud.

6.5.2. Hindamisel punktide jagamisel on lähtutud Kolmanda isiku pakkumuses esitatud andmetest. 1000 nitti on pakkumuses deklareeritud ja vastavalt Hankija kehtestatud nõudele ka tõendatud (tõend Kolmanda isiku pakkumuses Vastavustingimuste 8. küsimuse esimesest failist 3_8_1_).

6.5.3. Kolmas isik on kinnitanud oma pakkumuses sisse ehitatud privaatsusfiltriga koos esitatud ekraani heledustugevuse näitajat 1000 nitti. Hankija on veendunud sülearvuti ekraani heledust vaatlusel hinnates, et Kolmanda isiku pakutava seadme ekraani maksimaalne heledus on märgatavalt heledam kui Vaidlustaja pakkumuses pakutava sülearvutiga sarnase (samade näitajatega) sülearvuti maksimaalne ekraani heledus. Hankijal puudub kahtlus, et esitatud näitaja ei ole õige.

6.5.4. Privaatsusfiltri funktsionaalsus on Hankijal nõutud täpsustusega - võib olla kas eraldi paigaldatav või sisse ehitatud. Hankija on teadlik, et nii paigaldatava kui ka sisse ehitatud privaatsusfiltri funktsiooni sisselülitamisel on ekraani heledus madalam, sealhulgas tootja spetsifikatsiooni kohaselt ka privaatsusfilter, mida on pakkunud Vaidlustaja enda sülearvutile. Hankija leiab, et hindamisotsust tehes on tagatud pakkujate võrdne kohtlemine, kuna ka teistel pakkujatel, kes ei kasuta sisse ehitatud privaatsusfiltrit vaid eraldi paigaldatavat, ei ole küsitud eraldi paigaldatava privaatsusfiltri mõju ekraani heledusele, ega hinnatud tegelikku ekraani heledust koos paigaldatud privaatsusfiltriga, vaid lähtudes tootja tehnilisest spetsifikatsioonist ja ekraani heleduse näitajast ilma privaatsusfiltrita.

6.5.5. Hankija ei saa pakkumuste hindamismenetluses esitada täiendavaid nõudeid pakkumusele. Kuivõrd Hankija ei ole kehtestanud täpsemaid nõudeid esitatavatele tõenditele, siis tuli lähtuda nendest, mis on esitatud vastavalt RHAD-ile tõendamaks pakkumuse vastavust RHAD-ile (Hankija esitatud Fotodelt 2 ja 3 nähtub samal ajahetkel sama kaameraga tehtud

kõrvuti asetsevate sülearvutite ekraanide maksimaalne valgustustugevus). Pildilt nähtub, et Kolmanda isiku pakutud sülearvuti ekraan on oluliselt eredam, mistõttu on ekslik Vaidlustaja väide, et Hankija oleks pidanud koheselt märkama, et deklareeritud 1000 nitti pole võimalik või on ebareaalne.

6.6. Aku mahutavus

Vaidlustaja väide: Hankija on andnud ebaõigesti punkte hindamiskriteeriumis „Aku mahutavus“, kuna Kolmanda isiku eeldatavalt pakutud sülearvuti HP aku tegelik mahutavus ei ole tõendatult 51 Wh.

6.6.1. Kolmanda isiku pakkumuses on esitatud näitaja 51 Wh „*Design capacity*“ ning see vastab Hankija tehnilistele tingimustele. Samuti on Kolmas isik esitanud nõuetekohase tõendi (Vastavustingimuste 8. küsimuse esimesest failist 3_8_1_, täpsemalt lk 5) enda deklareeritud väärtuse kinnitamiseks. Hankijal puudub alus pakkuja esitatud deklaratsioonis ning tõendis kahelda.

6.6.2. Vaidlustaja viidatud erinevad mõjutused aku mahutavusele ja selle vähenemisele on üldtuntud. Kolmas isik on oma pakkumuse tõendiga esitanud täiendava selgituse, et aku mahutavus väheneb loomulikult teel mittekasutamisel ning ajast, kasutamisest, keskkonnast, temperatuurist, süsteemi konfiguratsioonidest, aplikatsioonidest, seadeldistest, energia juhtimise sätetest ja teistest asjaoludest lähtuvalt. Seega on Vaidlustaja etteheide alusetu.

08.04.2024

6.7. RHAD-i kohaselt on Hankija kontrollinud vastavust tehniliste spetsifikatsioonides esitatud andmete alusel. Vaidlustaja etteheide kohaselt tekib mõiste „tegelik heledustugevus“, mille näitajat spetsifikatsioonis ei ole (mitte ühegi pakkuja spetsifikatsioonis). Asjaolu, et üks tootja viitab välistusele, ei tähenda, et teistel tootjatel ei ole tegelik heledustugevus teistsugune võrreldes spetsifikatsiooniga.

12.04.2024

6.8. Vaidlustaja püüab näidata Hankija tegevust Kolmanda isiku pakkumuse hindamisel puudulikuna. Vaidlustaja on asunud manipuleerima enda käsutuses olevate kinnituskirjadega, ehkki talle on teada, et ettevõtjad on rutakalt antud eksitava sisuga kinnituskirjad (nt Eesti klaviatuuri puudumise kohta) tagasi võtnud.

6.9. Eesti klaviatuur

Hankija on hinnanud Kolmanda isiku pakkumust ning leiab, et pakutud klaviatuur tuleb hinnata nõutud Eesti klaviatuuriks. Asjaolu, et klahvidel on täiendavaid märke, ei muuda seda Vaidlustaja sõnade kohaselt „ hübriidklaviatuuriks“. Vaidlustaja poolt menetlusse toodud sõna „hübriidklaviatuur“ on ekslik ja eksitav.

Ehkki Hankija ei lähtunud Standardist, ei pea Vaidlustaja väide hübriidklaviatuurist paika just Standardi tõttu. Vaidlustaja viidatud hübriidklaviatuuri ei eksisteeri ja Standardi kohaselt on olemas kas Eesti klaviatuur või Rootsi klaviatuur vms. Kui ühel klaviatuuril esinevad mitme klaviatuuri tunnused, siis tuleb mõistlikult hinnata, et tegemist ongi nii Eesti kui ka Rootsi asetusega klaviatuuridega. Ka Standardis öeldakse üheselt, et Eesti klaviatuuri aluseks on algselt võetud Soome ja Rootsi klaviatuur ning kahe klaviatuuri erinevus on üksnes viie klahvi osas.

Kolmanda isiku pakutud seadmel ei ole erinevust ka viie klahvi osas, kuivõrd need sisaldavad kahe standardi märke.

6.10. USB-saatja väljaulatus arvuti korpusest

6.10.1. See asjaolu on Hankija poolt hinnatud vastavaks lähtuvalt Kinnituskirjast. Hankija ei sätestanud hankemenetluses alust mõõtmisteks ning mõõtmisi pakkumuste hindamisel ja seadmete testimisel läbi ei viidud. Samuti ei äratanud Kolmanda isiku pakutava seadme USB-saatja väljaulatus seadme korpusest Hankijas kahtlusi, et see ei pruugi vastata sätestatud kriteeriumile.

6.10.2. Vaidlustaja väited mõõtmistulemustest on eksitavad, kuivõrd Hankija, Kolmas isik ega vaidlustuskomisjon ei saa veenduda, et tegemist oleks Kolmanda isiku poolt pakutud ning testimisele esitatud Demoseadmega.

6.11. Ekraani heledustugevus

Ka ekraani heledustugevuse puhul on Vaidlustaja esitanud kontrollimatud mõõtmistulemused. Hankija leiab endiselt, et kuna RHAD nägi ette kontrolli üksnes esitatud tõendite alusel, ei olnud ega ole Hankijal võimalik läbi viia Kolmanda isiku toodud seadme ekraani heledustugevuse mõõtmist.

Vaidlustaja läbi viidud mõõtmistulemuste jaatamise korral jääb keskmiseks mõõdetud tulemuseks vähemalt 915 nitti, mis punktide seisu hankemenetluses ei mõjutaks.

6.12. Aku mahutavus

Hankijal puudub alus kahelda tootja kinnituses aku mahutavuse kohta ning Vaidlustaja ei ole lisanud menetlusse ka asjakohast tõendusmaterjali, millele vastu vaielda. Aku mahutavuse varieerumine on tehniliselt niivõrd kompleksne nähtus, et kõik akude tootjad on sunnitud võimalike õigusvaidluste vältimiseks lisama oma testimise tulemusele klausli aku mahutavuse varieerumise kohta.

6.13. Pakkuja usaldamine.

Hankija mõistab nii Vaidlustaja kui ka Kolmanda isiku ärilisi huve, kuid leiab, et käesolevas vaidlustuses püütakse avada dimensioon, mille tagajärgi osapooled valmis taluma ei ole. Pakkuja usaldamine (ja pakkuja usaldusväärsus) on hankemenetluse üks olulisemaid elemente. Olukorras, kus hankijad peavad kahtlema kõiges, mida pakkujad deklareerivad ning dokumentaalselt tõendavad, jääb hankijale üle nõuda kas pakkujatelt endilt kõige osas kinnitusi ja tõendeid või tellida ise ekspertiise. Selliselt muutub riigi jaoks (aga ka pakkujate jaoks juhul kui hankija nõuab nt sertifitseeritud mõõtmistulemusi hankemenetluse käigus, aga pakkumus ei osutu vastavaks või edukaks) hankimine äärmiselt ebasoodsaks.

7. Vaidlustusmenetlusse Kolmanda isikuna kaasatud ühispakkujad **Green IT OÜ, Telia Eesti AS ja AS SEB Liising** vaidlevad vaidlustusele vastu.

28.03.2024

7.1. Asjakohatu on Vaidlustaja väide nagu oleks näidiseadme esitamise tõttu Hankijal pakkumuse vastavuse kontrolli teostamisel kõrgendatud hoolsuskohustus või suurem vastutus. Hankija peab tegema pakkumuste sisulise vastavuse kontrolli lähtudes RHAD-is esitatud vastavustingimustest. Vastavuskontrolli ulatust või Hankija vastutust kontrolli teostamisel ei muuda asjaolu, kas Hankija on nõudnud näidiseadme esitamist või on vastavustingimustes ette näinud, et teostab vastavuskontrolli dokumentide alusel. Kolmas isik kinnitab, et Vaidlustaja esitatud kahtlused Kolmanda isiku pakkumuse mittevastavuse kohta ei vasta tõele.

7.2. Väide, et Vaidlustaja on enda hinnangul kursis erinevate tootjate sülearvutite näitajatega, ei ole ega saa olla tõendiks selle kohta, et Kolmanda isiku pakkumus ei saa olla vastav RHAD-is esitatud nõuetele. Nagu ei ole Kolmandale isikule teada, millisest eeldusest võis Vaidlustaja oma pakkumuse esitamisel lähtuda, ei ole ka Vaidlustajale teada, kuidas Kolmas isik oma

pakkumuse koostas ja millised kokkulepped selleks tootjaga sõlmis, et tagada RHAD-ile vastavate seadmete pakkumine. Vaidlustaja on mitmes aspektis eksinud ka tootja avaliku dokumentatsiooni lugemisel.

7.3. Sülearvuti klaviatuur

7.3.1. Kolmanda isiku pakutud seadme klaviatuur vastab kõikidele esitatud nõuetele, sh nii eestikeelse paigutuse kui valgustuse osas. Pakkumuse koosseisus on esitatud Kinnituskiri, mille kohaselt on sülearvutil Eesti paigutusega klaviatuur, sellel ei ole kasutatud kleebiseid ning see sisaldab nõutud klahve.

7.3.2. Kolmanda isiku pakutud seadmel on klaviatuuril „Ü“ täht olemas. Hankija ei ole seadnud tingimuseks, et mingil konkreetset klahvil ei tohiks olla mistahes muud märget või tähte. See ei tulene ka Vaidlustaja viidatud Standardist. Kui seadme funktsionaalsus lubab teha midagi täiendavat sellele, mida RHAD on ette kirjutanud, siis see ei tee seadet mittevastavaks. Hankija seadis mh nõudeks, et klaviatuur peab sisaldama klahve märgistustega: „<“, „>“, kuid ei ole sätestanud, et samal klahvil ei tohiks olla ühtegi muud tähist (ehk mitut kihti). Vastav tingimus puudub ka Standardis.

7.3.3. Puudub alus väita, et Kolmas isik ei ole pakkunud Eesti paigutusega klaviatuuri või et pakutud klaviatuur ei vasta Hankija seatud nõuetele.

Pakkumuse koosseisus esitatud toote detailne tehniline kirjeldus on kontrollitav tootja poolt avalikult ja anonüümselt veebilehelt vastavalt Hankija nõutule. Eksitav on Vaidlustaja väide, nagu võimaldaks tootja veebilehel kuvatud info automaatselt järeldada, et Kolmanda isiku pakutud seade ei vasta nõutud tingimustele või et Kolmanda isiku pakutud tooteid tootja üldse ei tooda. Lisaks Vaidlustaja viidatud TK p-dele 3.9 ja 3.13 sisaldus TK-s ka p 3.10, mille kohaselt pidi pakkumus sisaldama sülearvutite täielikku tootja spetsifikatsiooni. Seega Hankija ei eeldanud, et tootja avalikult veebilehel avaldatud info on lõplikult ammendavas detailsuses. Asjaolu, et mõne komponendi kõik tehnilised parameetrid ja selle tellimise võimalused ei ole tootja avalikul veebilehel kajastatud, ei tähenda, et selle kohta ei ole pakkujal olnud võimalust esitada täielik spetsifikatsioon, või et tootja ei võimalda seadmele tellija vajadustel põhinevat erikonfiguratsiooni.

7.3.4. Vaidlustaja mõttearendus klaviatuuri lubamatu ümbertöötlemise kohta ei ole asjakohane, lubamatut ümbertöötlemist ei ole toimunud.

Kolmas isik ei ole pakkunud klaviatuuri, mida seadme tootja ei tooda. Tootja on kinnitanud, et tagab nõutud tingimustele vastava klaviatuuri ning tarninud sellele kohase Demoseadme. Ka klahvide integreeritud altvalguse osas vastab Kolmanda isiku pakkumus nõutud tingimustele. Vaidlustaja ei ole põhjendanud, millel tema kahtlus, et Kolmanda isiku pakutud sülearvuti klaviatuuril altvalgus puudub, tugineb.

7.4. Lisaseadmed

7.4.1. Kolmanda isiku pakutud lisaseadmed vastavad nõutud tingimustele. Pakkumuse koosseisus on mh Kinnituskiri, mille kohaselt ei ulatu USB saatja arvuti korpusest välja enam kui 0,7cm.

7.4.2. Ei ole teada, millistes oludes ja kuidas on Vaidlustaja mõõtnud lisaseadet, mida Kolmas isik on Vaidlustaja arvates pakkunud. See, kui Vaidlustaja on saanud mingi mõõtmise alusel tulemuse, mis ei vasta hankes nõutud tingimustele, ei võimalda õiguspäraselt teha ühtegi järeldust selle kohta, milliste omadustega ja millistele tingimustele vastavat seadet on pakkunud Kolmas isik.

7.5. Ekraani valgustugevus

7.5.1. Kolmanda isiku pakutud seadme valgustugevus vastab nõutud tingimusele ja pakutud seadme valgustugevus on 1000 nitti. Spetsifikatsioonis on vastav valgustugevus selgelt ära toodud ja Hankija sai seda pakumuste vastavuse kontrolli raames kontrollida.

7.5.2. Isegi kui teatud oludes (sh nt ekraanifiltri kasutamisel) on valgustugevus teine, siis see ei muuda asjaolu, et seade võimaldab 1000 nitist valgustugevust. Vaidlustaja viited seoses *touchscreeniga* ei ole asjakohased, kuna *touchscreen* ei ole hanke raames nõutud ning seda Kolmas isik ka ei ole pakkunud. Seejuures kehtib ka Vaidlustaja poolt viidatu *Actual brightness will be lower with touchscreen or SureView* olukorras, kus *touchscreen* on ekraanile lisatud, mitte ei defineeri valgustugevust olukorras, kus seda ei ole. Sellele mudelile, mille pakumist Kolmanda isiku poolt Vaidlustaja eeldab, ei ole võimalik 1000 nitise ekraani puhul *touchscreeni* lisada.

7.5.3. Väide, et ükski tootja ei tooda 1000-nitise valgustugevusega ekraane, on vale (nt <https://www.apple.com/macbookpro/specs/>).

7.6. Aku mahutavus

7.6.1. Kolmanda isiku pakutud seadme aku mahutavus on 51 Wh. Tootja Spetsifikatsiooni kohaselt võib aku mahutavus olla isegi kõrgem kui 51Wh. On õige, et aku mahutavus väheneb loomulikult koos säilivusaja, aja, kasutamise, keskkonna, temperatuuri ja süsteemi konfiguratsiooniga, laetud rakenduste, funktsioonide, toitehalduse seadete ja muude tegurite koosmõjul, aga see ei muuda fakti, millise mahutavusega aku on tootja seadmele ette näinud.

7.6.2. Kolmanda isiku pakumuse vastavuse kontrollimisel sai ja pidi Hankija lähtuma Kolmanda isiku esitatud pakumusest ja selle koosseisus avaldatud andmetest ja tähtsust ei oma, kuidas Vaidlustaja Spetsifikatsioonist aru saab.

7.7. Kolmanda isiku pakumusele on hindamisel antud punkte õigesti.

7.7.1. Hindamiskriteerium Ekraani heledustugevus (mõõtmisühik nitt)

Tähtsust omas suurim valgustugevus, mida seade võimaldab ja puudusid lisatingimused, nt punkte antakse suurimale ekraani valgustugevusele koos ekraanifiltriga. Spetsifikatsiooni kohaselt on pakutud seadme ekraani valgustugevus 1000 nitti ja puudub alus kahelda tootja esitatud andmetes. Seega on Hankija Kolmanda isiku pakumusele andnud punkte (10) õigesti.

7.7.2. Hindamiskriteerium Sülearvuti klaviatuuri kleebised

Kolmanda isiku pakutud seadme klaviatuurile ei ole Eesti paigutuse saavutamiseks paigaldatud kleebiseid. Seega on 5 punkti andmine õiguspärane.

7.7.3. Hindamiskriteerium Aku mahutavus

Punktide andmisel omas tähtsust aku mahutavus, mahutavuse suhtes ei olnud lisatingimusi sätestatud, nt punkte antakse suurimale aku mahutavusele teatud töötingimusi arvesse võttes. Hankija on õigesti tuvastanud, et pakutud sülearvuti aku mahutavus on 51 Wh ja andnud selle alusel hindepunkte.

08.04.2024

7.8. Sülearvuti klaviatuur

7.8.1. Vaidlustaja läbiv seisukoht on, et Hankija oleks pidanud klaviatuuri vastavuse
14 (28)

kontrollimisel lähtuma Standardist. Hankija ei ole TK-s Standardist lähtumist kehtestanud ega saanud sellest pakkumuse vastavuse kontrollimisel lähtuda.

7.8.2. Hankeesemega seonduva valdkonna spetsialistina peab Vaidlustaja teadma, et seda, milline on Eesti paigutusega klaviatuur, ei määra Standard, st Standard ei ole õiguslikult siduv. Klaviatuuri muudab Eesti paigutusega klaviatuuriks tark- ja riistvaralise lahenduse kombinatsioon, mis arvestab Eesti kirjakeele tähtede tavapärasest asetust klaviatuuril. Selleks, et Windows operatsioonisüsteemi kasutava seadme klaviatuuri kasutada Eesti paigutusega klaviatuurina, tuleb see vastavalt seadistada. Vaidlustaja väited lubamatust ümbertöötlemisest või muust klaviatuuriga manipuleerimisest ei ole asjakohased ega vasta reaalsusele sellest, kuidas klaviatuuridel nõutud keelest lähtuv paigutus saavutatakse.

7.8.3. Üks Vaidlustaja põhiväidetest on, et Kolmanda isiku pakkumus on mittevastav põhjusel, et HP ei tooda sülearvuteid Eesti klaviatuuriga. Tegemist on valeväidetega.

Tegelikkuses on ka Vaidlustaja ise teadlik, et HP toodab Eesti paigutusega klaviatuuriga sülearvuteid, mh on HP Kolmandale isikule teadaolevalt vähemalt 27.03.2024 vastuseks Vaidlustaja päringule otsesõnu kinnitanud, et Eesti paigutusega klaviatuuriga seadmeid on võimalik tellida.

Kui Vaidlustaja peaks esitama muid kinnitusi, mille kohaselt Eesti paigutusega klaviatuuriga sülearvuteid ei ole võimalik tootjalt HP saada (nt HP hoolduspartneri Fujitsu Estonia AS-i poolt väljastatuna, mille Vaidlustaja on esitanud käesoleva raamhanke osa 2 vaidlustusmenetluses), on ka need eksitavad. Keegi teine kui tootja ei saa anda kinnitusi selle kohta, mida tootja toodab või ei tooda, isegi kui tegemist on tootja hoolduspartneriga. Fujitsu Estonia AS on oma ekslikult väljastatud kinnituse ka tagasi võtnud.

7.8. Lisaseadmed

Vaidlustaja esitatud mõõtmisandmed on asjakohatud. Hankija on saanud Kolmanda isiku pakkumuses esitatud andmete alusel kontrollida pakkumuse vastavust.

7.9. Ekraani valgustugevus

Vaidlustaja väidab läbivalt, kuidas tootja dokumentatsioonis esitatud teave seadme tehniliste parameetrite osas ei vasta tegelikkusele, ning üritab seda tõendada mh viidete arvamusartiklitele. Hankija saab ja peab lähtuma üksnes pakkumuse koosseisus esitatud andmetest ning kellegi (sh Vaidlustaja) vastupidine arvamus ei mõjuta ühegi pakkuja pakkumuse sisu. Riigikohus on mh kinnitanud, et hankemenetlus põhineb suurel määral pakkujate ühepoolsetel kinnitustel ja hankija võimalusel neid usaldada (19.12.2019 otsus nr 3-19-1464, p16).

7.10. Aku mahutavus

Vaidlustaja arvates tõendab Kolmanda isiku pakutud seadme aku mahutavuse mittevastavust asjaolu, et Spetsifikatsioonis on seoses aku mahutavusega märgitud, et tegelik aku energiakasutus võib olla erinev sellest, mida tootja algelt on disaininud (*Actual battery Watt-hours (Wh) will vary from design capacity*). Aku nominaalne tootja määratud maht võibki aja jooksul väheneda, sõltudes seejuures mitmest tegurist, mis aku eluiga mõjutavad. See aga ei muuda fakti, milline on tootja poolt ette nähtud algne maht.

7.11. Vastavus TK üldistele tingimustele

Seoses Vaidlustaja väidetega, nagu ei oleks Kolmanda isiku pakkumuses seadmete kohta andmed nõuetekohaselt esitatud, ning pakkumus on mittevastav põhjusel, et nõutud andmed ei ole TK p-is 3.9 nõutud tingimustel tootja avalikult veebilehelt kättesaadavad, märgib Kolmas isik järgmist.

- TK p-i 3.9 kohaselt peab olema võimalik kontrollida tootja avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt pakutavate asjade detailset tehnilist kirjeldust. TK p-i 3.10 kohaselt

15 (28)

peab pakkumus sisaldama sülearvutite täielikku tootja spetsifikatsiooni. Seega ei ole Hankija asjade „detailset tehnilist kirjeldust“ samastanud „täieliku tootja spetsifikatsiooniga“;

- TK p-i 3.9. tuleb mõista selliselt, et tootja avalikult veebilehelt peab olema võimalik kontrollida pakutavate asjade tehnilist kirjeldust sellises täpsusastmes nagu tootja on selle avaldanud;

- Hankija on TK-s ette näinud parameetreid või omadusi, mis ei ole avalikult veebilehel kirjeldatud. Kuna pakkujad ei saa mõjutada tootja veebilehel avaldatud andmete hulka ega täpsusastet, ongi arusaadav, et lisaks avalikult veebilehelt kättesaadavale infole vajab Hankija seadme kohta pakkumuse koosseisus täielikku tootja spetsifikatsiooni. See võimaldab pakkujal kirjeldada ka neid andmeid, mida tootja ei ole avalikult veebilehel kirjeldanud (kuid mis siiski on seadmel olemas). Hankijal võimaldab pakkumuse koosseisus esitav täielik spetsifikatsioon teostada pakkumuse vastavuse kontrolli just pakkumuse, mitte avaliku veebilehe alusel;

- TK p-i 3.10 kohaselt tuli lisaseadmete spetsifikatsioon lisada pakkumusse nende olemasolul. Seega oli lubatav ka olukord, kus pakutava lisaseadme kohta spetsifikatsiooni üldse ei esitata.

7.12. Hindamiskriteerium Ekraani heledustugevus (mõõtmisühik nitt)

Vaidlustaja on enda valitud seadme suhtes lasknud teostada ekraani valgustugevuse mõõtmise. Mõõtmistulemuste kohaselt on mõõdetud ekraani keskmine heledus 915 nitti. Tegemist ei ole Kolmanda isiku Demoseadmega, seega tuleks need andmed jätta tähelepanuta.

Isegi kui Kolmanda isiku pakutud seadme ekraani maksimaalne valgustugevus oleks 915 nitti, oleks Kolmanda isiku pakkumus ka sellisel juhul olnud edukas (Kolmanda isiku pakkumus oleks punktide kogusummana saanud rohkem punkte isegi siis, kui ekraani heledustugevus oleks üksnes 520 nitti).

7.13. Hindamiskriteerium Aku mahutavus

Ka aku mahutavuse osas ei ole põhjendatud arvesse võtta mistahes andmeid, mida Vaidlustaja mingi seadme mõõtmistulemusena esitab. Hankija ei ole nõudnud, et pakutavate seadmete osas tuleks esitada mingeid mõõtmistulemusi.

Kolmas isik oleks Vaidlustajast punktide kogusummana saanud rohkem punkte isegi siis, kui aku mahutavus oleks üksnes 37 Wh.

12.04.2024

7.14. Puudub õiguslik põhjendus, miks ei saa seadmete tootja poolt antud kinnitused olla usutavaks tõendiks selle kohta, milliste omadustega seadmeid tootja toodab. Vaidlustaja väited selle kohta, et pakkumuse koosseisus esitatud kinnitused ei ole sisulise kontrolli teostamiseks piisavad, on alusetud. Pakkumuste vastavuse kontrolli tuleb teostada vastavalt RHAD-is sätestatule ja seda ei saa mõjutada asjaolu, et Vaidlustajale tundus pärast Hankija otsustest teada saamist, et RHAD oleks võinud pakkumuste vastavuse kontrolli osas olla teistsugune.

7.15. Vaidlustaja mõttekäik sellest, mis on tema arvates Eesti paigutusega klaviatuur, on vastuolus mh Vaidlustaja enda esitatud tõenditega. Nt on Vaidlustaja oma 08.04.2024 seisukohas esitanud pildi sellest, milline on tema arvates Eesti paigutusega klaviatuur. Selles toodust erinevat klaviatuuri peab Vaidlustaja lubamatuks „vabakäsitluseks“. Samas on ka nt Vaidlustaja enda 08.04.2024 seisukoha lisana 7 esitatud pildil Lenovo klaviatuur (mida Vaidlustaja peab korrektseks ja täpselt selliseks, nagu eelnevalt Eesti klaviatuurina esitatu) siiski vähemalt ühe erinevusega: selle puudub klahvil „5“ tähis „€“, mis Vaidlustaja enda viidatud „õigel“ Eesti klaviatuuril on olemas.

7.16. Kinnitused, mida Vaidlustaja on kogunud erinevatelt turul tegutsevatelt ettevõtetelt, ei tõenda ühtegi asjaolu Kolmanda isiku pakutud seadmete kohta. See, et jaekaubandusettevõtted ei müü Hankija nõutud erikonfiguratsiooniga seadmeid, või et selliste ettevõtete müügijuhtide või klienditeenindajate teadmised tootja HP tootmisvõimaluste kohta on puudulikud, ei tõenda,

et Hankija eksis otsuste tegemisel.

7.17. Vaidlustaja esitatud mõõtmisandmed lisaseadmete kohta on asjakohatud. Tõendina esitatud Metrosert mõõtmistulemus ei oma antud asjas tõendusväärtust, kuna mõõteprotokollis nimetatud seade, mille suhtes mõõtmistoimingud on teostatud, ei ole Kolmanda isiku pakutud seade. Tegemist ei ole Hankijale esitatud testseadmega ega isegi mitte sama seadme mudeliga, mida Kolmas isik on pakkunud.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuna Vaidlustaja väited Kolmanda isiku pakkumuse mittevastavusest RHAD-ile ja ebaõigest hindepunktide omistamisest pakkumuse edukaks tunnistamisel tuginevad kogumis kõik väitele, et Hankija ei ole Kolmanda isiku pakkumuse vastavust sisuliselt kontrollinud Demoseadmete alusel, sh ei ole välja selgitanud pakutava sülearvuti tegelikke tehnilisi näitajaid, siis tuleb vaidlustuse lahendamist alustada sellest, millised on RHAD-i sätted pakkumuse vastavuse kontrollimiseks (ei saa olla vaidlust, et RHS § 114 lg 1 kohaselt peab pakkumus, mille Hankija saab, võib ja peab tunnistama vastavaks, vastama RHAD-ile). Vaidlustuse lahendamisel ei oma mingit tähtsust see, kas Hankija on mõnes varasemas riigihankes kasutanud samasisulisi nõudeid ja kui on, siis kuidas ta on neid varem sisustanud. Vaidlustuskomisjon ei asu vaidlustuse lahendamiseks kontrollima, kas Hankija tegevus mõnes teises riigihankes on olnud õiguspärane, rääkimata sellest, et vaidlustuskomisjon tunnustaks Hankija varasema tegevuse õiguspärasust vaikimisi selles vaidlustusmenetluses. Vaidlustajal puudub õigus ja alus nõuda pakkumuse vastavuse kontrollimiseks ja hindamiseks RHAD-i kohaldamist viisil, mida RHAD-i sõnastus ei toeta.

8.1. Riigikohus on 19.12.2019 otsuse nr 3-19-1464 p-is 16 muuhulgas märkinud, et *Kui seadus ei sätesta teisiti, võib hankija otsustada, kas ta usaldab pakkuja kinnitusi või nõuab vastavate asjaolude kindlakstegemiseks tõendeid*. Antud juhul ei saa olla vaidlust, et pakkumuse vastavuse kontrollimiseks ei kehtesta seadus mingeid dokumendinõudeid ja Hankija on nõudnud Vastavustingimustes (lk 14) pakkumuse vastavuse tõendamist järgmiselt:

Pakkumus peab sisaldama sülearvutite täielikku tootja spetsifikatsiooni. Lisatoodete spetsifikatsioon lisada nende olemasolul. Tootja spetsifikatsiooni all käsitleb hankija tootja poolset tooteinfot pakutava asja osas. Toodete spetsifikatsioonid peavad võimaldama hankijal kontrollida pakkumuse vastavust tehnilises kirjelduses esitatud tingimustele. Teistsugust kontrollikohustus ei ole sätestatud ka üheski teises RHAD-i dokumendis, nt Hankedokument p-is 7.1, mille kohaselt Pakkumuste vastavuse kontrollimine toimub riigihangete seaduse 2. peatüki sätete alusel (RHS 2. peatüki 4 jao 2. jaotuses sisaldub § 114. Pakkumuse vastavuse kontrollimine).

Seega TK-s sätestatud asjaolude kindlakstegemiseks on Hankija nõudnud tootja poolset tooteinfot pakutava asja osas (Hankija märke esitatava dokumendi kohta: *Toote spetsifikatsioon (Vabas vormis dokument)*) ja selle tootja poolse tooteinfo alusel pidi Hankija kontrollima pakkumuste vastavust TK-le.

Lisaks on Hankija Vastavustingimustes (lk 16) kehtestanud järgmise nõude koos dokumendinõudega (*Pakkumuses esitatud asjade vastavustabel*): *Ver 2: Muudetud on sülearvuti USB-C tingimusi ja lisaseadmete mitmeid tingimusi (mh monitoride tingimusi, kustutatud on Adapter - USB-C-> 3.5mm UAJ ja Microsoft Office Home & Student 2021)*

1. Pakkuja peab esitama täidetud andmetega tabeli etteantud vormil (Lisa 8-2) (Dokumendi vorm / Lisa 8-2_Vastavustabel_Osa 3_Klass 2 (ver 2).xlsx).

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vastavustabel on käsitletav nii pakkuja täiendava kinnitusena pakkumuse vastavuse kohta TK-le (kuna see sisaldab iga tehnilise nõude kohta pakkumuse väärtust) kui ka lihtsustab Hankijal pakkumuse vastavuse kontrolli eespoolviidatud toote spetsifikatsiooni alusel (see sisaldab iga näitaja juures viidet allikale, ehk tootja poolsele

tooteinfole).

Seega Hankija on pakkujatele juba riigihanke algusest teatavaks teinud, et ta usaldab pakkumuse vastavuse kontrollimiseks TK-le just neid dokumente. On märkimisväärne, et Vastavustingimustes ei ole sõnagi selle kohta, et Hankija kavatseks kontrollida pakkumuse vastavust ühe, mitme või kõigi näitajate osas Demoseadmete alusel.

8.2. Kolmas isik on esitanud pakkumuses:

- 1) Vastavustabeli Klass 2 (K2) ja Vastavustabeli osa K2 Lisaseadmed (edaspidi koos nimetatult Vastavustabelid) (pakkumuse dokument 3_32_1[---];
- 2) tootja tooteinfo (pakkumuse dokumendid 3_14_1[---] 3 dokumenti).

Seega on Kolmas isik esitanud pakkumuses vastavalt Hankija poolt Vastavustingimustes nõutule nii enda kinnitused (Vastavustabelitena) kui ka tootja tooteinfot sisaldavad dokumendid pakkumuse vastavuse kohta TK-le. Viidatud Riigikohtu otsusest tulenevalt tuleb neid lugeda pakkumuste vastavuse kontrollimiseks piisavaks. Hankija poolt vaidlustusmenetluses antud selgituste kohaselt kontrollis ta pakkumuste vastavust pakkujate esitatud Vastavustabelite ning neis viidatud dokumentide alusel.

8.3. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja seisukohaga, et tulenevalt TK p-ist 3.9 peab pakkumuse vastavust Hankija koostatud tehnilisele kirjeldusele olema võimalik kontrollida tootja poolt avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt.

Sellist nõuet TK p 3.9 ei sisalda ning selle kehtestamine Hankija poolt ei oleks olnud ka mõistlik. TK p 3.9 on sõnastatud järgmiselt: *Igal hankijal¹ peab olema pakkumuste avamisest alates võimalik kontrollida tootja poolt avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt pakutavate asjade detailset tehnilist kirjeldust.*

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et TK p-ist 3.9 ei saa teha järeldust, et pakkumuse vastavust kõikidele Hankija poolt riigihanke esemele kehtestatud tehnilistele nõuetele (mis on kehtestatud Vastavustabelites) pidi olema võimalik kontrollida lisaks Vastavustingimustes nimetatud ja nõutud dokumendile (vabas vormis dokumendina esitatud toote spetsifikatsioonile) *tootja poolt avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt*. Kuna erinevad tootjad esitavad oma veebilehtedel toodete kohta osaliselt kokkulangevat, kuid osaliselt ka erinevat teavet või mingit teavet erineval viisil (täpsustuste, selgituste ja/või välistustega vm), ei saanud Hankija RHAD-is riigihanke eseme tehnilise kirjelduse koostamisel lähtuda eeldusest, et kõikidele TK nõuetele vastavust peab olema võimalik kontrollida kõikide võimalike erinevate tootjate *avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt*. Seda pole Hankija ka nõudnud, mida tõendab:

- 1) TK p-i 3.9 sõnastus, mille kohaselt *tootja poolt avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt* peab olema võimalik kontrollida *pakutavate asjade detailset tehnilist kirjeldust*, mitte aga pakutavate asjade vastavust riigihanke eseme tehnilises kirjelduses kehtestatud nõuetele (vaidlusaluses riigihankes ei teosta *iga hankija* iseseisvalt pakkumuste vastavuse kontrolli RHS-i mõttes). Seega TK p-i 3.9 eesmärk ei ole sama mis Vastavustingimuste eesmärk;
- 2) pakkumuse vastavuse tõendamiseks TK-le on dokumendinõue esitatud Vastavustingimustes ([---] *Tootja spetsifikatsiooni all käsitleb hankija tootja poolt tooteinfot pakutava asja osas*, vt ka p 8.1). Asjaolu, et TK, millele vastavust tuleb Hankijal Vastavustingimuste kohaselt kontrollida, sisaldab omakorda p-is 3.9 mingit kontrollimehhanismi kõikidele riigihankega hõlmatud hankijatele, ei muuda Vastavustingimustes pakkujatele sätestatud.

8.4. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et pakkumuse vastavus kõikidele TK nõuetele ei pea olema tõendatud ka tootja poolt väljastatud nn ametliku tootja spetsifikatsiooniga ning seda ei

¹ Riigihankes „Sülearvutite ja tahvelarvutite ostmine ja rentimine raamlepinguga“ (viitenumber 263728) on kokku 12 ühishankijat. Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus on põhihankija.

nõua ka TK p 3.10, mis on sõnastatud järgmiselt: *Pakkumus peab sisaldama sülearvutite täielikku tootja spetsifikatsiooni. Lisaseadmete spetsifikatsioon lisada nende olemasolul. Tootja spetsifikatsiooni all käsitleb hankija tootja poolset tooteinfot pakutava asja osas.[---]*. Eeltoodud sõnastusest nähtub, et tootja spetsifikatsiooni all peab Hankija silmas igasugust tootja poolset tooteinfot (sama sõnastus Vastavustingimustes), ehk seda teavet, mida tootja on pidanud vajalikuks ja võimalikuks toote kohta anda. On ilmne, et Hankija ei saa võimalikele tootja(te)le ette kirjutada, et tootja nn ametlik spetsifikatsioon peab sisaldama kogu teavet sülearvuti (ja lisaseadmete) vastavuse kohta Hankija kehtestatud tehnilisele kirjeldusele ja vaidlustuskomisjon on seisukohal, et RHAD-ist nähtuvalt võib tootja anda oma poolset (toote)infot ka muul moel, nt Kinnituskirjaga.

8.5. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et käesoleval juhul ei saanud ega pidanud Hankija asuma RHAD-ist tulenevalt pakkumustes esitatud andmete vastavuse kontrollimisel hindama kõikide nende andmete tõesust talle hankemenetluse käigus esitatud Demoseadmete alusel, mistõttu ei ole õige Vaidlustaja seisukoht, et vaidlusaluse riigihanke puhul tähendab pakkumuse vastavuse sisuline kontroll RHS § 114 lg 1 täitmiseks Demoseadmetele teostatud mõõtmisi, ekspertiise vms.

8.5.1. TK p 3.15 kehtestab: *Pakkuja kohustub põhihankija soovil tooma testimiseks igas klassis pakutud sülearvuti ning selle juurde kuuluvad lisaseadmed 14 kalendripäeva jooksul pärast hankija sellekohase taotluse esitamist. Hankijaga kokkuleppel võib nimetatud tähtaega pikendada*. Seega ei sätesta TK pakkujatele kohustust pakutava sülearvuti ja selle lisaseadmete näidiste esitamiseks koos pakkumusega (milline kohustus seondub reeglina hoopis pakkujate kvalifikatsiooniga tulenevalt RHS § 101 lg 1 p-ist 11) ega isegi mitte väljaspool pakkumust, vaid näeb ette üksnes võimaluse, et pakkujatel tuleb see Hankija soovil esitada. Seega on Hankijal selge kohustus kontrollida pakkumuste vastavust RHAD-ile sõltumata sellest, kas ta nõude Demoseadmete saamiseks pakkujatele üldse esitab või mitte.

Vaidlust ei saa olla selles, et Hankija pöördus pakkujate poole nõudega esitada TK p-i 3.15 alusel Demoseadmed hiljemalt 04.01.2024 (sõnum ID 794236, muudetud sõnumiga 798905) ning Demoseadmed Hankijale ka esitati. Hankija nõudest pakkujatele Demoseadmete esitamiseks nähtub, et Hankija soovis Demoseadmeid asja toimivuse testimiseks (*Asja toimivuse testimiseks on vajalik tehnilises kirjelduses nõutud operatsioonisüsteem ja kaasa antud testimiseks vajaliku konto sisselogimise andmed*), mitte aga kõikide pakkumuses esitatud seadmete tehniliste andmete üle kontrollimiseks. Vaidlustuskomisjon rõhutab, et RHAD-ist tulenevalt peab pakkumuse vastavuse kontrollimine (ja hiljem ka pakkumuse hindamine) olema tehtav ilma Demoseadmeteta.

8.5.2. Vaidlustuskomisjoni arvates ei saa käesoleval juhul kontrollida pakkumuste vastavust Demoseadmete alusel juba üksnes seetõttu, et RHAD-ist ilmneb, et Demoseadmed ei ole pakkumuse osa ning ka tegelikult ei esitatud neid koos pakkumusega. RHS sätestab üheselt mõistetavalt, et kontrollitakse pakkumuse, milleks on andmed ja dokumendid, mis esitatakse RHAD-is sätestatud korras pakkumuste esitamise tähtpäevaks, vastavust.

Kohtupraktikas on leitud, et pakkumuse vastavust on võimalik hinnata tootenäidise alusel, kuid üksnes siis, kui see on esitatud koos pakkumusega. [---] *Hankija pidas vajalikuks, et pakkujad esitaksid lisaks kinnitusele, et nende pakutav toode hanketingimustele vastab ka konkreetse tootenäidise. Sellises olukorras tuleb nõuetele vastava tootenäidise esitamist koos pakkumusega (sh. pakkumuse esitamiseks kehtestatud tähtaja jooksul) pidada pakkumusele esitatud nõudeks [---] Kui hankija on nõudnud koos pakkumusega konkreetsetele ning kaalutlusruumita kontrollitavatele parameetritele vastava näidise esitamist ja pakkuja poolt esitatud näidis neile parameetritele ei vasta ega ole RHS-is lubatud tingimustel käsitatav samaväärsena, ei saa pakkumust vastavaks tunnistada* (vt TlnHKO 3-15-195, p 23). Sellist olukorda käesoleval juhul ei esine - RHAD-i kohaselt Demoseadmeid koos pakkumusega esitada ei tulnud ja pakkujad neid koos pakkumusega ka ei esitanud.

8.5.3. Kui asuda siiski seisukohale, millega vaidlustuskomisjon ei nõustu, et pärast Demoseadmete esitamist pidi Hankija kontrollima pakkumustes esitatud andmed üle Demoseadmete alusel, tekib küsimus, milliste tehniliste nõuete osas ning millisel viisil oleks Hankija pidanud seda tegema ning millisel õiguslikul alusel saab väita, et pakkumuses esitatud ning tootja kinnitusega tõendatud andmed on valed, kui need ei peaks kokku minema Demoseadmete mõõtmisel või testimisel Hankija poolt saadud andmetega.

Vaidlustuskomisjon leiab, et juhul, kui jätta tähelepanuta Vastavustingimused ja tõlgendada Demoseadmete esitamise nõuet TK-s laiendavalt ning tuletada sellest Hankija kohustus kontrollida Demoseadmete alusel pakkumuste vastavust TK-le nagu peab õigeks Vaidlustaja (kuigi sellist kohustust ei sätesta RHS ja see ei tulene ka RHAD-ist), oleks tegemist ebamõistliku ning tegelikult ka ebareaalse halduskoormuse panekuga Hankijale. Üksnes sülearvuti (ilma lisaseadmeteta) kohta on kehtestatud 86 tehnilist nõuet, millest suurema osa puhul saaks seadme (seejuures vaid Demoseadme) vastavust nõudele tuvastada ainult erialase ekspertiisiga või spetsiaalsete mõõtmistega, mille teostamiseks Hankijal endal pädevus ja mõõtevahendid puuduvad (Vaidlustaja ei pea siinkohal ilmselgelt silmas testi/kontrolli, mida Hankija suudab ise silma-, kõrva-, joonlaua- või muu abivahendiga läbi viia). Vaidlustusmenetluses on Vaidlustaja esitanud tõendina mõõtetulemused kahe parameetri puhul (USB saatja väljaulatus arvuti korpusest ja ekraani heledustugevus), kuid kui asuda seisukohale, et Hankijal oli kohustus kontrollida kõikide pakkujate pakkumustes esitatud andmeid Demoseadmete alusel, tuleks Hankijal tellida ainuüksi Osas 3 pakkumuste vastavuse kontrollimiseks kümneid ekspertiise, mille tulemused ja nende kasutamine jääks igal juhul vaieldavaks. Tegelikult ei oleks see ajaliselt võimalik ega majanduslikult põhjendatud - riigihanke osas 1 on esitatud 10 pakkumust, osas 2 2, osas 3 3, osas 4 4, osas 5 1, osas 9 4 ning on mõeldamatu, et Hankijal oleks kohustus testida (tellida vastavad testid/ekspertiisid pädevust omava(te) kolmandate isiku(te) käest) kõikide pakkujate kõiki pakutavaid seadmeid kõikide TK-s (seal sisalduvates Vastavustabelites) esitatud tehnilistele tingimustele vastavuse osas. Ka Riigikohus on leidnud, et hankemenetluse läbiviimine ei tohi muutuda võimatuks või ebamõistlikult keeruliseks (13.06.2013 lahend nr 3-3-1-24-13, p 19).

Asjasse puutumatu on see, et Vaidlustaja ei sea kahtluse alla Kolmanda isiku pakkumuse vastavust kõikidele TK-s (Vastavustabelites) esitatud tingimustele – kui Demoseadmete testimise kohustus pakkumuste vastavuse kontrollimiseks Hankijal peaks RHAD-ist tulenevalt olema, millega vaidlustuskomisjon ei nõustu, siis peaks see olema ühetaoline kõikides riigihanke osades (riigihanke alusdokumendid selles osas ei erine), kõikide pakutud seadmete ja kõikide tehniliste tingimuste osas.

8.6. Vaidlustaja seab paljasõnaliselt kahtluse alla HP Finland Oy poolt väljastatud Kinnituskirja. Vaidlustuskomisjon leiab, et HP Gruppi kuuluva HP Finland Oy nimel antud Kinnituskiri sisaldab tootja poolset tooteinfot ja seda tuleb käsitleda tootja dokumendina, millega oli pakkujal võimalik tõendada pakkumuse vastavust Vastavustingimustele. Kuivõrd Hankija ei nõudnud RHAD-is, et pakkumuse vastavus kõikidele tehnilistele nõuetele peaks olema kontrollitav tootja avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt (vt käesoleva otsuse p 8.3), Vastavustabelite kohaselt pidi pakkuja viitama iga positsiooni puhul pakkumuse koosseisus esitatud allikale ning Kolmanda isiku pakkumuses esitatud Vastavustabelites on Kolmas isik rea tehnilistele nõuetele vastavuste puhul viidanud Kinnituskirja konkreetsetele leheküljele, siis puudus Hankijal alus jätta Kinnituskirja Kolmanda isiku pakkumuse vastavuse kontrollimisel arvestamata. Vaidlustuskomisjon märgib, et pakkujatel puudub üldjuhul võimalus mõjutada tootjat avaldama oma toodete kohta avalikult (nt veebis) kõiki andmeid, mille esitamist pakkumuses võib olla hankija mingis riigihankes nõudnud, kuid tootjad on sageli valmis kinnitama nende nõuete täitmist, kui need omadused on tootel tegelikult olemas. Vaidlustaja ei ole esitanud vaidlustusmenetluses tõendeid selle kohta, et HP Finland Oy nimel antud Kinnituskirja ei saa käsitleda dokumendina, mis sisaldab Vastavustingimuste kohaselt *tootja tooteinfot pakutava asja osas*.

8.7. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija on teostanud Kolmanda isiku pakkumuse vastavuse kontrolli põhimõtteliselt õigesti, kooskõlas RHS-i, RHAD-i ning kohtupraktikaga, lähtudes pakkumuses esitatud andmetest ja dokumentidest. Kuskilt RHAD-ist ei nähtu, et Demoseadmete testitulemuste alusel kontrolliks Hankija RHS § 114 lg 1 mõttes pakkumuste vastavust RHAD-ile või et testimistulemused, kui see testimine läbi viidaks, prevaleerivad pakkumuses esitatud dokumentidelt nähtavate (tootja) andmete ees, rääkimata sellest, et RHAD-is oleks sätestatud mingisugunegi Demoseadmete testimise kohustus ühegi kolmanda isiku poolt (nt AS Metrosert) peale Hankija. Hankija võib alati vajadusel kasutada pakkumuse vastavuse kontrollimiseks eksperti (nt on Hankija riigihankes viitenumbriga 204670 kontrollinud seadmete vastavust tehnilistele tingimustele üksikute näitajate osas AS-is Metrosert, seda ilmselt osaliselt ka vaidlustuskomisjoni otsuse täitmiseks), kuid antud juhul ei ole sellisest Hankija põhimõttelisest õigusest saanud Hankija kohustus.

9. Kuna pakkumuse RHAD-ile vastavus RHS § 114 lg 1 mõttes ei sõltu sellest, kas Hankija on kontrollinud pakkumuste vastavust RHAD-ile Demoseadmete alusel, st Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsus ei ole õigusvastane ainuüksi põhjusel, et Hankija ei ole Kolmanda isiku poolt Hankijale viidud Demoseadmeid testinud, siis kontrollib vaidlustuskomisjon Hankija otsuste sisulist õiguspärasust järgnevalt viisil, kas Kolmanda isiku pakkumuses on esitatud andmed ja dokumendid, mis tõendavad nõuetekohaselt ja kontrollitavalt pakkumuse vastavust RHAD-ile ja võimaldavad läbi viia hindamise vastavalt RHAD-is nimetatud pakkumuste hindamise kriteeriumidele.

10. Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse õiguspärasus

10.1. Klaviatuuri nõue

10.1.1. Vastavustabeli kohaselt peab pakutava sülearvuti klaviatuur olema *Eesti paigutusega ning klahve märgistustega*: „<“, „>“ ja „windows“ klahvi sisaldav klaviatuur (edaspidi ka Klaviatuuri nõue).

Vaidlustaja leiab, et Kolmanda isiku pakkumus ei saa Klaviatuuri nõudele vastata juba üksnes põhjusel, et HP ei tooda Eesti paigutusega klaviatuure.

Kolmas isik on märkinud pakkumuses, et pakub sülearvutit, millel on Eesti paigutusega klaviatuur, viidates Kinnituskirja lk-le 1, mille p-ist 6 nähtub sama: *laptop' keyboard is in Estonian layout and has key markings including „<“, „>“ ja „windows“*. Lisaks sisaldub Kinnituskirjas märge, et *Stickers were not used to achieve the Estonian layout*.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Kinnituskirjaga on tõendatud, et Kolmanda isiku pakutud sülearvuti klaviatuur on Eesti paigutusega ja sisaldab Vastavustabelis nõutud märgistusega klahve ning see tulemus ei ole saavutatud kleebistega. Seega on Kolmas isik esitanud pakkumuses Hankija nõutud dokumendiga andmed, mis tõendavad tema pakkumuse vastavust Klaviatuuri nõudele.

10.1.2. Puudub vaidlus, et Standardis on muuhulgas käsitletud seda, mis on Eesti klaviatuur, kuid Hankija ei ole RHS § 88 lg 2 p-i 1 kohaselt võtnud TK koostamisel Standardit aluseks. Juhul, kui Hankija oleks soovinud täpselt Standardile vastava Eesti klaviatuuri esitamist, oleks tal tulnud see ka RHAD-is välja tuua. Veelgi enam – Standard kasutab mõistet *Eesti klaviatuur*, kuid Hankija kasutab mõistet *Eesti paigutusega klaviatuur*.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et *Eesti paigutusega klaviatuur* viitab klaviatuurile, mille paigutus vastab Standarditele täppidega tähtede „Ü“, „Ö“, „Ä“ olemasolu ja asukoha mõttes, kuid mis võib sisaldada ka teiste keelte tähemärke ja sümbolite kuvamist, samas kui *Eesti klaviatuur* viitab spetsiifilisele klaviatuurile, mis on loodud ainult Eesti keele jaoks ning mis sisaldab ainult eesti keele tähemärke ja teisi eesti keelele omaseid märke. Selline klaviatuur

on kohandatud ainult eesti keele vajadustele, ilma et oleks vaja ruumi teiste keelte tähemärkide jaoks, millise nõude esitamist RHAD-is Vaidlustaja antud juhul ka väidab, kuid millega vaidlustuskomisjon ei nõustu. Mõlemad mõisted viitavad klaviatuuridele, mida kasutatakse eesti keele sisestamiseks ja mõlemad klaviatuurid seda ka võimaldavad. Vaidlustuskomisjon märgib, et Eesti klaviatuuri mõiste hõlmab Standardist nähtuvalt juba iseenesest märgistust „<“, „>“, mistõttu juhul, kui oleks õige Vaidlustaja väide, et ka Eesti paigutusega klaviatuur saab antud juhul olla üksnes selline klaviatuur nagu nähtub Standardist, siis puudus Hankijal igasugune vajadus hakata täpsustama klahve, mis peavad olemas olema selleks, et täita Klaviatuuri nõuet. Kõik Vaidlustaja väited sellest, et HP Eesti klaviatuuri ei tooda, põhinevad sellele, et HP ei tooda klaviatuuri, millel oleks ainult eesti keele tähemärgid ja teised eesti keelele omased märgid (nt Hankija nõutud „<“ ja „>“) ja ei mingeid muid sümboleid ja/või märke.

10.1.3. Kolmanda isiku ärisaladuse hoidmise eesmärgil ei avalda vaidlustuskomisjon vaidlustusmenetluses pakutud sülearvuti täpset mudelit ega ka Hankija esitatud fotot Demoseadme klaviatuurist. Siiski märgib vaidlustuskomisjon, et pakutud klaviatuur vastab tähtede ning märkide asetusele Vaidlustaja käsitlusele Eesti paigutusega klaviatuurist. Menetlusosalised ei vaidle selle üle, et Eesti paigutusega klaviatuuri peamiseks tunnuseks on täppidega tähtede „Ü“, „Ö“, „Õ“, „Ä“ olemasolu ning nende paiknemine klaviatuuril konkreetses asukohas. Sellele tingimusele Kolmanda isiku pakutav klaviatuur igal juhul vastab. Klaviatuuril on ka tähed „Š“ ja „Ž“ ning Hankija nõutud klahvid „<“, „>“ ja „windows“ klahv. Seega on tõsi, et Kolmanda isiku klaviatuuril on ka muid tähti ja märke, kuid Hankija ei ole RHAD-is kehtestanud nõuet, et mingil klahvil ei tohi olla mistahes muud märki või tähte või seda, et Eesti paigutusega on klaviatuur vaid siis, kui mingeid muid märke/sümboleid koos tähtedega „Ü“, „Ö“ (va §), „Õ“ ja „Ä“ (va Λ) klaviatuuril ei ole. Kui seadme funktsionaalsus võimaldab midagi täiendavat sellele, mida RHAD ette näeb, siis ei muuda see klaviatuuri nõudele mittevastavaks.

Vaidlustuskomisjoni arvates nähtub eeltoodust, et Kolmanda isiku pakutud klaviatuur on Eesti paigutusega, mistõttu pakkumus vastab Klaviatuuri nõudele. Seejuures ei ole Eesti paigutusega klaviatuur saavutatud kleebigestega.

10.1.4. Euroopa Kohtu otsuse p-is 36 on kohus märkinud järgmist: *ühelt poolt nõuab võrdse kohtlemise põhimõtte, et pakkujatel oleksid pakkumuste koostamisel võrdsed võimalused ja eeldab seega, et need pakkumused esitatakse kõigi pakkujate jaoks samadel tingimustel. Teisalt, selle põhimõtte paarilise, läbipaistvuse tagamise kohustuse põhieesmärk on ennekõike välistada oht, et hankija teatud pakkujaid või teatud pakkumusi soosiks või tegutseks nende suhtes omavoliliselt. See kohustus eeldab, et kõik hankemenetluse tingimused ja menetluse kord oleks nii hanketeates kui ka hankedokumentides sõnastatud selgelt, täpselt ja ühemõtteliselt, võimaldamaks ühelt poolt kõigil piisavalt informeeritud ja mõistlikult tähelepanelikel pakkujatel mõista nende täpset ulatust ja nendest ühtemoodi aru saada ning teiselt poolt võimaldaksid hankijal kontrollida, kas pakkujate esitatud pakkumused vastavad tegelikult kõnealuse hankemenetluse tingimustele (vt selle kohta kohtuotsus 6.11.2014, Cartiera dell'Adda, C-42/13, EU:C:2014:2345, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).*

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et antud juhul ei olnud klaviatuuri nõue esitatud üheselt mõistetavalt selliselt, et pakkuda võis üksnes (Standardile vastavat) Eesti klaviatuuri nii nagu Vaidlustaja sellest aru sai. Tingimuste tõlgendamisel tuleb lähtuda eelkõige mõistliku pakkuja arusaamast ning olukorras, kus tingimused on mitmeti tõlgendatavad, eelistada sellist tõlgendust, mis võimaldab hankes osaleda võimalikult paljudel pakkujatel (TlnRK 3-23-2608, p 14). Seega isegi kui Vaidlustaja ja Kolmas isik said Eesti paigutusega klaviatuuri nõudest erinevalt aru, ei ole selle kohta enne pakkumuste esitamist Hankijalt selgitusi küsitud ja kohtupraktika kohaselt puudub alus eelistada Vaidlustaja kitsamat tõlgendust Klaviatuuri nõudest.

Kõik Vaidlustaja esitatud tõendid, sh viited erinevatele veebilehtedele, on suunatud tõendama

asjaolu, et Eesti klaviatuuri HP ei tooda, aga need ei tõenda ega saagi tõendada seda, et HP ei tooda Eesti paigutusega klaviatuuri. Klick, Euronics ja Fjuitsu Estonia, kelle kinnitustele Vaidlustaja tugineb, ei pea oskama vahet teha Eesti klaviatuuri ja Eesti paigutusega klaviatuuri nõudel RHAD-is. Veelgi enam – Kolmanda isiku e-kirjadest nähtuvalt on vähemalt Fjuitsu Estonia remondiosakonna juhataja, kes esimese kinnituse väljastas, saatnud Vaidlustajale ka teate esialgse informatsiooni ebaõigsuse kohta (*I have sent an apology to ATEA that the information in the PDF file sent to them was completely incorrect.*).

10.1.5. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et olukorras, kus Kolmanda isiku pakkumuses on esitatud Kinnituskiri Eesti paigutusega klaviatuuri olemasolu ja pakkumise kohta, on Hankija õigesti tuvastanud, et Kolmanda isiku pakutud sülearvuti klaviatuur vastab Klaviatuuri nõudele.

10.2. Sülearvuti klaviatuuril olema *integreeritud klahvide altvalgustus*.

Vaidlustaja leiab, et kui Kolmanda isiku pakutud klaviatuuril on Eesti paigutus, siis on see saavutatud kleebiga või mingi klahvide ümbertöötlemise tulemusel ning on võimalik, et neil klahvide puudub altvalgustus.

Kolmas isik on märkinud oma pakkumuses, et pakub sülearvutit, millel on *integreeritud klahvide altvalgustus*, viidates ka toote spetsifikatsioonile, mis kinnitab klaviatuuri altvalgustuse olemasolu. Seega on Kolmanda isiku pakkumuses kinnitatud, sealhulgas tootja poolt, pakutud sülearvuti klaviatuuril *integreeritud klahvide altvalgustuse* olemasolu.

Hankija poolt vaidlustusmenetluses esitatud Fotolt 1, mis on Hankija ja Kolmanda isiku kinnitusel tehtud Demoseadmest, on ka visuaalselt nähtav kõikide klahvide altvalgustus.

Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Vaidlustaja kahtlus selles nagu puuduks Kolmanda isiku pakutaval sülearvutil integreeritud klahvide altvalgustus, ei ole põhjendatud.

10.3. USB saatja nõue

Vastavustabel, osa K2 Lisaseadmed, jrk nr-d 19 ja 36 kohaselt *USB saatja peab olema vähemalt AES-128 krüpteeringuga ning ei tohi arvuti korpusest eemale ulatuda rohkem kui 0,7cm*.

Vaidlustaja väitel on ta teostanud mõõtmise, kasutades Kolmanda isiku poolt tõenäoliselt pakutava sülearvutiga analoogset seadet ning USB saatjat, mille tulemuse kohaselt ulatub USB saatja arvuti korpusest eemale 0,77 cm. 08.04.2024 esitas Vaidlustaja AS-i Metrosert mõõteprotokolli MTLL-24/051A (edaspidi Mõõteprotokoll), mille mõõdetav objekt oli sülearvuti HP Elite Book 840 G10, adapter HP 235 Wireless Mouse and Keyboard Combo ja milles oli mõõtmise eesmärgiks mõõta sülearvuti USB pesast välja ulatuva adapteri kõrgust sülearvuti külgpinnast. Mõõtetulemused olid 7,31 mm (laiendmääramatus 0,11 mm) vasakpoolsest pesast ja 7,59 mm (laiendmääramatus 0,18 mm) parempoolsest pesast. Seega ei vasta Kolmanda isiku pakkumus Vaidlustaja väitel USB saatja nõudele. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga.

10.3.1. Kolmas isik on märkinud pakkumuses, et tema poolt pakutaval juhtmevaba arvutiire ja klaviatuuri komplektil *USB saatja on vähemalt AES-128 krüpteeringuga ning ei ulatu arvuti korpusest eemale rohkem kui 0,7cm*. Samas on toodud viide tootja veebilehel toote spetsifikatsioonile ja Kinnituskirjale. Spetsifikatsioonis ei ole esitanud tootja andmeid USB saatja arvuti korpusest välja ulatumise kohta, kuid vastavust nõudele *USB saatja ei tohi ulatuda arvuti korpusest kaugemale kui 0,7cm* tõendab Kinnituskirja lk-l 2 p 13: *The USB transmitter does not protrude from the computer case more than 0.7 cm*. Seega Kolmas isik on pakkumuses nõuetekohaselt (tootja tooteinfoga) tõendanud pakkumuse vastavust USB saatja nõude osas TK-le.

10.3.2. Täiendavalt märgib vaidlustuskomisjon järgmist:

1) Vaidlustaja ei ole Mõõteprotokolli kohaselt mõõtnud Kolmanda isiku poolt pakutavat sülearvutit. Lisaks on märkimisväärne, et Vaidlustaja poolt esialgses vaidlustuses märgitud

23 (28)

väidetav viga 0,07 cm ja hiljem Mõõteprotokolli mõõtetulemusest nähtav viga 0,031 või 0,059 cm ei oleks kuidagi olnud Hankija poolt silmaga tuvastatav ega veenvalt ka mingi Hankijal olemasoleva mõõtevahendiga mõõdetav. Seega Vaidlustaja poolt väidetud viga ei oleks Hankija oma testimisega tuvastanud isegi juhul, kui ta oleks sellise testi läbi viinud;

2) Vaidlustaja esitatud tõendid ei tõenda Kolmanda isiku pakkumuse ilmselget mittevastavust USB saatja 0,7 cm nõudele isegi kui mõõdetud oleks õiget sülearvutit. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankija ja Kolmanda isikuga selles, et pakkumuse vastavuse kontrollimiseks tuleb nõutele vastav näit esitada kümnendik täpsusega. Mõõteprotokollist nähtuvalt on mõõtetulemused 7,31 mm (laiendmääramatus 0,11 mm) vasakpoolsest pesast ja 7,59 mm (laiendmääramatus 0,18 mm) parempoolsest pesast. Laiendmääramatus tähendab, et mõõdetud väärtus võib tegelikust väärtusest kõrvale kalduda laiendmääramatuses antud piirides, st USB transmitter võib Vaidlustaja mõõtetulemuste kohaselt olla ka 0,72 cm ja 0,741 cm, mis tavapäraseid ümardamisreegleid arvesse võttes tähendaks kümnendikeni ümardamisel mõlemal juhul tingimuse täitmiseks 0,7 cm.

10.3.3. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija järeldus, et Kolmanda isiku pakkumus vastab USB saatja nõudele, on õige.

10.4. Sülearvuti ekraani valgustugevus peab olema *vähemalt 300 nitti*.

Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja väitega, et Hankija ei ole Kolmanda isiku pakkumuse puhul teostanud sisulist kontrolli ekraani valgustugevuse¹ osas, mistõttu on õigusvastane Hankija järeldus, et Kolmanda isiku pakkumus valgustugevuse nõudele vastab.

10.4.1. Kolmas isik on märkinud oma pakkumuses, et tema poolt pakutava sülearvuti ekraani valgustugevus on *1000 nitti*, viidates vastavale leheküljele tootja spetsifikatsioonis, milles tootja on märkinud valgustugevuseks 1000 nitti (1_14_1 [---] lk 16: *Brightness 1000 nits*). Seega on Kolmas isik tõendanud asjakohaste tõenditega, et tema pakkumus vastab ekraani valgustugevuse kohta kehtestatud nõudele. Seejuures ületab tootja spetsifikatsioonis märgitud ekraani valgustugevus (1000 nitti) vastavustingimusest nõutud 300 nitti nii suurel määral, et isegi arvestades neid argumente, mida Vaidlustaja on esitanud seoses Kolmanda isiku pakkumuse hindamisega Heledustugevuse kriteeriumi alusel (mida vaidlustuskomisjon käsitleb Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õiguspärasuse kontrollimisel) ei saa tekkida mõistlikku kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumus käsitletavale vastavustingimusele (300 nitti) vastab.

10.4.2. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja väitega, et Hankija ei ole kontrollinud Kolmanda isiku pakkumuse vastavust ekraani valgustugevuse nõudele sisuliselt. Vaidlustuskomisjon seisukohal, et pakkumuse vastavuse kontrollimisel tuli Hankijal lähtuda üksnes pakkumuses esitatud andmetest ning ta ei pidanud teostama (või tellima) esitatud andmete kontrollimiseks Demoseadmete parameetrite mõõtmisi või ekspertiise. Märkimisväärne on, et Vaidlustaja isegi ei väida, et tema mõõtmistulemus Kolmanda isiku poolt pakutud seadme puhul oleks alla 300 niti, millisel juhul saaks üldse rääkida pakkumuse mittevastavusest ekraani valgustugevuse nõudele RHAD-is. Vastupidi – Vaidlustaja esitatud Tallinna Tehnikaülikooli valgustehnika labori poolt 26.03.2024 läbi viidud mõõtmised (*keskmine heledus L oli 958 cd/m² (nitti)*) saaks tõendada vaid seda, et RHAD-is kehtestatud 300 niti nõue on Kolmanda isiku pakkumuses igal juhul täidetud.

10.5. Sülearvuti aku mahutavus peab olema *vähemalt 45 Wh*.

¹ Menetlusosalised, sh Vaidlustaja kasutavad vastavustingimusest toodud sõna *valgustugevus* ja Heledustugevuse kriteeriumis kasutatud sõna *heledustugevus* sünonüümideks. Ilmselgelt on ka Hankija pidanud mõlemal juhul silmas ühte ja sama, nittidega mõõdetavat näitajat, kuigi RHAD-is on Vastavustabelis ning Hindamiskriteeriumides kasutatud erinevaid sõnu. Vaidlustuskomisjon kasutab pakkumuse vastavust käsitledes sõna *valgustugevus* ning hindamiskriteeriumi puhul sõna *heledustugevus* nagu seda on tehtud RHAD-is.

Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja väitega, et Hankija ei ole Kolmanda isiku pakkumuse puhul teostanud sisulist kontrolli aku mahutavuse osas, mistõttu on õigusvastane Hankija järeldus, et Kolmanda isiku pakkumus aku mahutavuse nõudele vastab.

10.5.1. Kolmas isik on märkinud oma pakkumuses, et tema poolt pakutava sülearvuti aku mahutavus on 51 Wh, viidates vastavale leheküljele tootja spetsifikatsioonis, milles tootja on märkinud aku mahutavuseks 51 Wh. Seega on Kolmas isik tõendanud asjakohaste tõenditega, et tema pakkumus vastab aku mahutavuse kohta kehtestatud nõudele.

10.5.2. Tõsi – Kolmanda isiku esitatud tootja spetsifikatsioon (üks pakkumuses esitatud dokumentidest 3_14_1 [---]) sisaldab Vaidlustaja viidatud märkust: *Actual battery Watt-hours (Wh) will vary from design capacity. Battery capacity will naturally decrease with shelf life, time, usage, environment, temperature, system configuration, loaded apps, features, power management settings and other factors.*

See märkus ei tähenda, et Spetsifikatsiooniga oleks tõendatud Vaidlustaja väide, et aku mahutavus ei ole 51 Wh. Spetsifikatsioonist nähtuvalt on tootja määranud toote *Design capacity* 51 Wh. Puudub vaidlus, et viidatud erinevad mõjutused aku mahutavusele ja selle vähenemisele aja jooksul on üldtuntud ning avaldavad lõpptulemusel mõju kõikide sülearvutite aku mahutavusele. Märkusest tulenevalt ei saa kasutajad eeldada, et aku mahutavus kasutamise aja jooksul ei muutu (nagu nt sülearvuti mõõdud). RHAD-is ei ole nõuet, et aku mahutavuse kohta näitajate esitamisel tuleb arvestada mingite faktoritega, mis võivad mõjutada aku mahutavust tulevikus ja et näitaja tuleb esitada pakkumuses selle mõju võrra väiksemana. Täiendavalt märgib vaidlustuskomisjon, et viide Spetsifikatsioonis sisalduvale tootja märkusele ei tõenda kuidagi seda, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta sülearvuti aku mahutavuse nõudele vähemalt 45 Wh.

10.5.3. Vaidlustuskomisjon rõhutab veel kord, et ei nõustu Vaidlustaja väitega, et mittevastavus RHAD-ile seisneb antud juhul selles, et Hankija ei ole kontrollinud Kolmanda isiku pakkumuse vastavust aku mahutavuse nõudele Demoseadme testimisega.

Pakkumuse vastavus on kontrollitav pakkumuses esitatud andmete ja dokumentide alusel ja ühegi Hankijal olemasoleva mõõtevahendiga ei oleks aku mahutavuse näitaja ka usutavalt mõõdetav isegi kui Hankija seda ise pärast pakkumuste esitamise tähtaja saabumist esitatud Demoseadmete pealt testima hakkaks.

10.6. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus, millega tunnistati Kolmanda isiku pakkumus vastavaks RHAD-ile, on kooskõlas RHS § 114 lg-ga 1 ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

11. Pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õiguspärasus

Vaidlustaja on seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus on õigusvastane kahel põhjusel:

1) hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõtte alusel, kuna Hankija oleks pidanud Kolmanda isiku pakkumuse tagasi lükkama;

2) Hankija on hinnanud pakkumusi valesti, eksides hindepunktide omistamisel kolme hindamiskriteeriumi alusel - heledustugevus, aku mahutavus ja sülearvuti klaviatuuri kleebsed. Käesoleva otsuse p-is 10 ja selle alapunktides esitatud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamiseks on õiguspärane, mistõttu puudub alus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest tulenevalt.

Järgnevalt kontrollib vaidlustuskomisjon, kas Hankija on hinnanud Kolmanda isiku pakkumust õigesti Vaidlustaja poolt loetletud hindamiskriteeriumide alusel.

11.1. Hankija on kehtestanud hindamiskriteeriumi *Ekraani heledustugevus* (Heledustugevuse 25 (28)

kriteerium) järgmiselt:

kirjeldus: *Sülearvuti ekraani heledustugevus (mõõtmisühik: nitti). Ekraani heledustugevuse minimaalse väärtuse tingimus on tehnilises kirjelduses.*

hindamismetoodika kirjeldus: *Suurima väärtusega pakkumus saab maksimaalse arvu punkte. Teised pakkumused saavad punkte proportsionaalselt vähem ja arvutatakse valemiga: „pakkumuse väärtus“ / „suurim väärtus“ * „osakaal“.*

Heledustugevuse kriteeriumi alusel oli võimalik pakkumusele anda maksimaalselt 10 punkti. Maksimaalsed punktid omistas Hankija Kolmanda isiku pakkumusele näitaja *1000 nitti* eest. Vastavalt hindamismetoodikale sai Vaidlustaja pakkumus Heledustugevuse kriteeriumi alusel 3 punkti.

11.1.1. Puudub vaidlus, et Kolmas isik esitas Vastavustabelis Heledustugevuse kriteeriumi alusel hinnatavaks näitajaks 1000 nitti. Vaidlustaja väitel on tootja Spetsifikatsiooniga tõendatud, et Kolmanda isiku pakutud sülearvuti ekraani heledustugevus ei saa olla 1000 nitti: HP spetsifikatsioonides on üks optsioon *Sure View*, mille puhul on viidatud heledustugevusele 1000 nitti (*1000 nits, 100% sRGB with HP Sure View Reflect integrated privacy screen*), kuid oluline on tootja lisatud selgitus: *Actual brightness will be lower with [---] Sure View*. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga.

11.1.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Kolmanda isiku poolt pakkumuses esitatud tootja spetsifikatsiooni (1_14_1 [---] lk-lt 16) on kontrollitav pakutava sülearvuti küsitav näitaja: *Brightness 1000 nits*, st Kolmas isik on esitanud pakkumuses Vastavustabelites pakkumuse vastavuse kontrollimiseks ja hindamiseks näitaja, mille on esitanud tootja poolses tooteinfos tootja.

11.1.3. Tõsi – tootja on Spetsifikatsioonis, aga ka Kolmanda isiku poolt esitatud tootja tooteinfos (lk-del 6 ja 15) teinud märkuse: [---] *Actual brightness will be lower with touchscreen or Sure View*.

RHAD-ist ei nähtu, et Hankijal oleks olnud kohustus ekraani heledustugevuse hindamiseks koos märkuses nimetatud lisadega (*touchscreen or Sure View*). Veelgi enam – tootja spetsifikatsioonis ei ole tootja esitanud muid andmeid ekraani heledustugevuse kohta, mida Kolmas isik oleks pidanud pakkumuses tegelikult esitama või mida Hankija oleks saanud pakkumuste hindamisel hinnata. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et tootja on seadme valgustugevuse spetsifikatsioonis välja toonud, Kolmas isik võis sellele pakkumuses tugineda (ega pidanud esitama pakkumuses hindamiseks mingit muud näitajat, mis arvestaks sülearvuti kasutamist koos *touchscreen*-i või *Sure View*-ga) ja RHAD-ist tulenevalt ei saanud Hankija hakata ekraani heledustugevust Demoseadmete testimise teel ise välja selgitama ja enda leitud tulemuste alusel pakkumustele hindepunkte omistama. Sellist hindamismetoodikat ei ole RHAD-is ette nähtud.

11.1.4. Vaidlustaja esitas Tallinna Tehnikaülikooli valgustehnika labori poolt 26.03.2024 läbi viidud mõõtmistulemused. Isegi kui Vaidlustaja ei ole mõõtnud sülearvutit, mida Kolmas isik Hankijale pakkus (vaidlustuskomisjon viitab HT EliteBook 840 tulemustele ega pööra mingit tähelepanu HP EliteBook 835 mõõtmistulemustele, kuna puudub vaidlus, et viimast ei saanud Kolmas isik riigihanke osas 3 pakkuda) on mõõtmiste kohaselt *keskmine heledus L 958 cd/m² (nitti)*. Mõõtmiste kohaselt *keskmine heledus L oli 958 cd/m² (nitti)* ja vaidlustuskomisjoni arvates ei saa selline keskmine mõõtmistulemus anda põhjendatud alust kahtlusteks, et tootja on konkreetse seadme kohta, mida Vaidlustaja tegelikult ei mõõtnud, oma tooteinfos valetanud.

11.1.5. Tulenevalt eespooltoodust - kuna Kolmas isik ei ole esitanud pakkumuses andmeid, mis oleksid vastuolus tootja spetsifikatsiooniga ja Hankija on hinnanud Kolmanda isiku pakkumust esitatud andmete alusel vastavalt Heledustugevuse kriteeriumile, on Hankija tegevus kooskõlas RHS § 117 lg-ga 1.

11.2. Hankija on kehtestanud hindamiskriteeriumi *Aku mahutavus* järgmiselt:

kirjeldus: *Aku mahutavus peab vastama vähemalt tehnilises kirjelduses toodud nõudele;*

hindamismetoodika kirjeldus: *Suurima väärtusega pakkumus saab maksimaalse arvu punkte.*

*Teised pakkumused saavad punkte proportsionaalselt vähem ja arvutatakse valemiga: „pakkumuse väärtus“ / „suurim väärtus“ * „osakaal“.*

Aku mahutavuse kriteeriumi alusel oli võimalik pakkumusele anda maksimaalselt 10 punkti. Maksimaalsed punktid omistas Hankija Vaidlustajale, Kolmanda isiku pakkumusele omistati näitaja 51 Wh eest 9,71 punkti.

11.2.1. Kolmanda isiku pakkumuses esitatud aku mahutavuse näitaja 51 Wh vastab RHAD-ile ja Kolmanda isiku pakkumust, mis vastab RHAD-i le, tuli Hankijal vastavalt RHS § 117 lg-le 1 hinnata.

Vaidlustaja on seisukohal, et Kolmanda isiku pakutud sülearvuti aku tegelik mahutavus ei ole tõendatult 51 Wh vaid on väiksem ja Hankija oleks pidanud selle näitaja ise välja selgitama. Vaidlustuskomisjon andis Vaidlustaja sellekohasele seisukohale hinnangu juba otsuse p-is 10.5 (ja selle alapunktides) ega hakka seda üle kordama.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Kolmas isik on õigesti esitanud pakkumuse vastavuse tõendamiseks aku mahutavuse näitajaks 51 Wh ja Hankija pidi selle näitaja alusel ka Kolmanda isiku pakkumust hindama.

11.2.2. Tulenevalt eespooltoodust - kuna Hankija pidi hindama Kolmanda isiku pakkumuses esitatud näitajat 51 Wh ja Hankija on seda ka otsusest nähtuvalt teinud, siis on Hankija tegevus Aku mahutavuse hindamiskriteeriumi alusel pakkumuste hindamisel kooskõlas RHS § 117 lg-ga 1.

11.3. Hankija on kehtestanud hindamiskriteeriumi *Sülearvuti klaviatuuri kleebised* järgmiselt:

kirjeldus: *Sülearvuti klaviatuuri on lubatud kleebiste kasutamine Eesti paigutuse saavutamiseks. Pakkuja esitab andmed kleebiste kasutamise kohta vastavustingimuste juures;*

hindamismetoodika kirjeldus: *5 punkti saab pakkumus, mille sülearvuti klaviatuuril kleebiseid ei ole kasutatud (st on tootjapoolne klaviatuur tähemärkidega). 0 punkti pakkumus, mille sülearvuti klaviatuuril on kasutatud kleebiseid.*

Hindamiskriteeriumi Sülearvuti klaviatuuri kleebised alusel omistas Hankija nii Kolmanda isiku kui Vaidlustaja pakkumusele 5 punkti kleebiste puudumise eest.

11.3.1. Vaidlustaja on seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumuse hindamine selle hindamiskriteeriumi alusel 5 punktiga ei ole õiguspärane, kuivõrd Kolmas isik ei saanud pakkuda Eesti paigutusega klaviatuuri, oli ainus õiguspärane viis Eesti paigutusega klaviatuuri saavutamiseks kleebiste kasutamine ja Kolmanda isiku pakkumust tuli selle hindamiskriteeriumi alusel hinnata 0 punktiga.

11.3.2. Kolmanda isiku pakkumuses esitatud Vastavustabelis on Kolmas isik kinnitanud, et klaviatuuri puhul ei ole kasutatud kleebiseid.

Käesoleva otsuse p-is 10.1 (ja selle alapunktides) esitatud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Kolmanda isiku pakkumuse vastavus Klaviatuuri nõudele ei ole saavutatud kleebiste abil ja Hankija on õigesti omistanud Kolmanda isiku pakkumusele 5 punkti kleebiste puudumise eest.

11.4. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija on hinnanud Kolmanda isiku pakkumust vaidlustatud hindamiskriteeriumide alusel kooskõlas RHS § 117 lg-ga 1, RHAD-i ja pakkumuses esitatud asjakohaste andmetega, mistõttu puudub alus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks.

12. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

12.1. Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

12.2. Kolmas isik osales vaidlustusmenetluses Hankija poolel.

Kolmas isik esitas 08.04.2024 taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks summas 984,50 eurot (käibemaksuta), taotlusele oli lisatud Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ arve õigusteenuste osutamise eest perioodil 01.03.2024-08.04.2024. Kogu selle perioodi jooksul ei ole väidetavad lepingulised esindajad allkirjastanud ühtegi Kolmanda isiku menetlusedokumentidega teinud viimase nimel ühtegi muud menetlustoimingut ning Kolmandat isikut on esindanud vaidlustusmenetluses ühe ühispakkuja, Green IT OÜ, seaduslik esindaja, juhatuse liige Asko Pukk. Vastavalt Riigikohtu praktikale tähendab esindus esindaja menetluses osalemist ja esindatava nimel tegutsemist. Üksnes menetlusväline abi dokumentide koostamisel või õigusabi andmine ei muuda isikut menetlusosalise lepinguliseks esindajaks konkreetses vaidluses (vt Riigikohtu 22.10.2012 otsus nr 3-3-1-46-12, p 33). Seega - kuna Kolmanda isiku lepingulise esindaja osalemine vaidlustusmenetluses ei ole ühestki menetlusedokumentist äratuntav, jätab vaidlustuskomisjon Kolmanda isiku taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks rahuldamata.

12.3. Vaidlustaja kulud vaidlustusmenetluses jäävad Vaidlustaja kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)
Angelika Timusk